

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Basilicae S. Mariae. Maioris De. Vrbe A. Liberio. Papa. I.
Vsque Ad. Pavlvn. V. Pont. Max Descriptio. Et. Delineatio**

Angelis, Paolo de

Roma, 1621

Liber Tertivs. De Archipresbyteris, Vicarijs, & Canonicis, tum generatim,
tum etiam speciatim.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13873

BASILICAE
S. MARIAE MAIORIS
DE VRBE
A LIBERIO PAPA
VSQVE AD
PAVLVM QVINTVM
PONTIFICEM MAXIMVM

DESCRIPTIO, AC DELINEATIO.
LIBER TERTIVS.

A VCTORE

ABBATE PAULO
DE ANGELIS.

DE ARCHIPRESBYTERIS, VICARIIS,
& Canonicis S. Mariae Maioris.

CAPVT PRIMVM.

Hæc Basilica perpetuò
Vaticanæ Basilicæ ritum
seruauit, nimirum quo-
ad Cardinales, Archi-
presbyteros, Vicarios,
Canonicos, Beneficia-
tos, Clericos, &c. quos

In Trah. sept.
Eccle. pag. 241.

An hæc Basili-
ca habuerit Cle-
ricos, & Mona-
chos.

distinctè suo loco attingemus. Et ad huius
rei fundamentum est ostendendum, Honu-
phrij dictum nobis durum videri, dum in-
quit, *Hæc Basilica ritum Basilicæ Vaticanæ
antiquitus habuit, Clericos, & Monachos:*
nam vt de Clericis demus, tamen est de
Monachis distinguendum, negandumque
in vtraque Monachos dominium simile Cle-
ro habuisse, cum tantum per aliquod tem-
pus inferuerint, sed distinctis Choris, at-
que Oratorijs, quod ex eodem Honuphrio
deprehenditur, cum ait: *De Monachis pri-*

*mum, mox de Clericis dicemus. Et Bibliotheca-
 carius in vita Simplicij Papæ: Hic inquit, fecit
 Basilicam sancti Andreae Apostoli, iuxta Ba-
 silicam sanctæ Mariæ maioris. Idem in vita
 Gregorij Papæ Secundi. Gregorius Secundus,
 inquit, Gerontocomium, quod post absidem san-
 ctæ Dei genitricis ad Præsepe situm est, Mona-
 sterium instituit, atque Monasterium sancti
 Andreae Apostoli, quod Barbaræ nuncupatur
 ad eam deductu desolationem, vt in eo, ne vnu-
 quidem Monachus relictus esset, accitis Mo-
 nachis ordinauit, instituitque, vt horum duorum
 Monasteriorum Monachi in Basilica sanctæ
 Dei genitricis Mariæ die, noctuque diuinas
 Deo canerent laudes. Atque id est, quod Pan-
 uinus pro sui confirmatione adducit: *Hæc
 Basilica ritum Basilicæ Vaticanæ antiquitus ha-
 buit Clericos, & Monachos. Quoad Basilicam
 Vaticanam in nostra militia de Romana*
 Eccle-*

Bibliothecarius
in vita Simplicij
pag. 241.

Monasterium
S. Andreae Apo-
stoli, quod Bar-
baræ nuncupatur.

De sequen-
tia.

Ecclesi-
Simplicij
circa an-
ticipare
Ecclesi-
ce, post
is amplius
bus sup-
prezidijs
no. ad el-
que Sir
fundasse
hac Basili-
cerent. I
licam S.
& Basili-
cam S. A
ligendum
coltruxi
cinta in
prezerti
nec satis
viri, si i
feruerin
poribus
cernitur
is. Præte
Simplici
ris, vel c
quod cer
cotanet.
manistri
vero Par
circa an-
nasteria
noctu in
rentur, l
dissidant
Monasti
Andreae,
deductur
hoc quide
namit,
Dei geni-
laudes ca
babile e
scribit i
peitate c
Basilica
Deum i
admini
Panuini
dum ais
necos cau-
lis, & p
ca danti

Ecclesia S. Andreae fabricata a Simplicio Papa circa annum 467.
Ecclesia S. Mariae Maioris aedificata circa annum 352.
A Sixto Tertio à fundamentis ampliata.
Vide Panuin.

Vide Anastasium in vita Simplicij Papae.

Gregorius Secundus fundavit duo Monasteria circa annum 714.

Vide Anastasium in vita Greg. Papae II.

Monasterium S. Andreae fundavit Gregorius Secundus circa annum 714.

Panuin. de sept. Eccles. pag. 441.

Ecclesia respondebimus: hic tamen dicemus A
Simplicium Papam S. Andreae Ecclesiam fabricasse circa ann. Domini 467. at S. Maria Maior fuit circa annum 352. constructa, Romanae Ecclesiae clauum tenente Liberio Pontifice. postmodum à Sixto Tertio à fundamentis ampliata, exornata, pluribusq; & illustribus suppellectilibus insignita, nec non etiam praedijs: nec vlla hucusq; fit de Monachis mentio. adest alia ratio, quod Anastasius non inquit Simplicium Pontificem Monasterium fundasse S. Andreae Apostoli, vt Monachi in hac Basilica officia canerent, & sacrificia exercerent. Etenim sic scribit. *Hic dedicauit Basilicam S. Stephani in Caelo monte, in Vrbe Roma, & Basilicam B. Andreae Apostoli, iuxta Basilicam S. Mariae.* Ex quibus verbis non est colligendum, Simplicium dictam Ecclesiam, construxisse, vt Monachi Ecclesiastica exercitia in S. Maria Maiore exercerent; cum praesertim S. Andreas sit admodum patens, nec satis conueniens videtur, vt ij religiosi viri, si ibi fuissent, propriam Ecclesiam deseruerint, ad aliam illustrandam; cum ijs temporibus satis celebris extiterit, quod hodie cernitur ex musiuus picturis, & alijs ornamentis. Praeterea additur, à Liberio Papa vsque ad Simplicium, Basilicam sanctae Mariae Maioris, vel officijs caruisse, vel Clerum ibi fuisse, quod centum quindecim annorum cursum continet. Atq; id nobis occurrit de origine, & ministris vsq; ad Simplicium Papam. Quod verò Panuinus ait, Gregorium secundum, qui circa an. 714. Ecclesia gubernauit, duo Monasteria fundasse, vt non solum die, sed etiam noctu in hac Basilica officia sacra exercerentur, his verbis: *Hic Gerocomium, quod post absidam sanctae Dei genitricis ad Praesepe situm est Monasterium instituit, atque Monasterium S. Andreae, quod Barbarae nuncupatur, ad nimiam deductum desertionem, in quo nec vnus habitabat quidem Monachus, accitis Monachis ordinauit, vt vtraque Monasteria ad sanctam Dei genitricem singulis diebus, ac noctibus Deo laudes canerent.* Respondetur, admodum probabile esse Gregorium id, quod Anastasius scribit instituisse, scilicet vt Monachi ea tempestate dictorum Monasteriorum in nostra Basilica Oratoriū haberint, in quo possent Deum laudare: sed praecipuum dominiū, & administratio semper ex Clero dependebat. Panuinus videtur hanc sententiam amplecti, dum ait: *Clericos porro primum, deinde Canonicos cum Archipresbytero, qui modo est Cardinalis, & Vicarium substituit, qui est Praelatus, in ea diutissime permansisse, ex antiquis eius Basilicae,*

& Bibliothecae Palatinae monumentis inueni, ex quibus ante quingentos annos Canonicos in ea esse constat. Quo loco subuenit pro dictorum confirmatione, haud leuem vim habere alterius opinionis assensu coniuncto, quingentorum annorum tractum comprobare, dummodo memoria teneantur praeteritorum temporum incendia, & vastationes, quas Barbari in Vrbe Roma exercuerunt.

DE OFFICIO,
DIGNITATE, ET MVNERE
Archipresbyteri Sanctae Mariae Maioris.

Cap. II.

IXI MVs supra de Clero in genere sequitur agendum peculiariter de quouis ipsius Cleri, vna cum dignitatibus, & muneribus: & primum ab Archipresbytero ordiemur. Id nomen in Iure Canonico idem valet, ac Episcopus primus inter Episcopos, ex quo antiquitus Archiepiscopus cepit vocari; & inter Diaconos primus, Archidiaconus; & inter Presbyteros primus, Archipresbyter, idest, inter Presbyteros primus, vel Praefectus. Vnde olim post Episcopum Archidiaconus primarium locum tenebat, deinde Archipresbyter. Et haec est ratio, cur in Iure Canonico post titulum de officio Archidiaconi, sequitur de officio Archipresbyteri. Solet etiam Archipresbyter Diaconi nomen fortiri, velut colligitur ex cap. ad haec de offic. Archid. Quod si aliquis (vt id obiter tangamus) quaenam maior sit dignitas censenda perquirat, nunquid Archidiaconi, vel Archipresbyteri? Ad id respondemus, ratione ordinis, consecrationis, & officij Archipresbyteri reuera ipsum praecellere: at de iure communi, ex parte iurisdictionis, & potestatis, Archidiaconum. Etenim est necessarium, vt Archipresbyter Archidiacono obediatur tanquam Episcopo, velut ex cap. 1. de offic. Archipresb. vbi sic habetur: *Archipresbyter sciat se subesse Archidiacono, & eius praecipis, sicut sui Episcopi obedire debere.* Quod si quispiam desideret de officio, & Archipresbyteri munere, facile ex eodem loco apprehendet: *Specialiter ad eum pertinet ministerium super omnes Presbyteros, curam agere animarum, assidue in Ecclesia stare, & in Episcopi sui absentia ad vicem eius Missarum*

Archipresbyteri nomen quid pro praefecti significet.

An dignitas Archidiaconi sit maior Archipresbyteri. Gloss. capit. 1. de offic. Archipresb. Con. cil. Toletan.

Instit. mor. par. 11. lib. 3. Ioan. Ananij, qui de offic. auctor. & potest. Archipresb. optime pernotauit. Conc. Triad. Sess. 5. cap. 2. de reformatione. et Sess. 21. cap. 1. de reformatione. vbi loquitur de residentia. & cura animarum.

Quod sit officium Archipresbyterii.

solemnia celebret, & collectam dicat, aut cui ipse iniunxerit. Et in cap. ministerium: Ministerium Archipresbyteri, in eo constituitur, ut diligenti cura provideat ministerium Sacerdotum, Cardinalium, qui solemnem debeant agere officium in communicatione corporis, & sanguinis Domini Nostri Iesu Christi, à sacrosancto die Dominico incipiendo, per omnes Horas Canonicas indeclinabiliter perseuerent, ut opus Dei dignè, & sanctè perficiatur ab eo, cui committitur. Provideat etiam Archipresbyter vitam Sacerdotum Cardinalium præceptis sui obtemperando Episcopi, nè aliquando cedant, aut scurrilitate torpeant. Si Episcopus item defuerit (exceptis his, quæ prohibita sunt) Archipresbyter provideat cuncta, quæ in Sacerdotum ministerio perfici debeant: fontes benedicere, infirmum oleo perungere, penitentem infirmum consulto Episcopo reconciliare, penitentiam cunctis alijs Sacerdotibus iniungere. In præcipuis festiuitatibus aut ipse celebrationem Missæ solemniter impleat, aut ad sui iussionem, cui committitur peragat veneranter. Et in cap. officium: Quando Episcopus Missam canit, debet præcipere Sacerdotibus, ut induant se vestimentis sacris, & qualiter ad Missam procedant. debet enim præcipere custodi Ecclesie, ut in sacrario Christi Eucharistia propter infirmos non desit; debet in firmis providere, & providendo præcipere Sacerdotibus, nè fortè sine confessione, vel confirmatione corporis, & sanguinis Domini Nostri Iesu Christi moriantur: confessiones peccatorum eorum, qui à foris veniunt recipere cum omnibus Sacerdotibus, & exinde per provisionem Pontificis magnam debet illis adhibere curam. Ad Christianos quoque faciendos, & baptizandos infantes, &c. Qui plura desiderat de Archipresbyteri munere, & dignitate, Azoriũ perlegat. At licet magna sit dignitas Archipresbyteri in communi, (ut diximus) tamen Sanctæ Mariæ Maioris Archipresbyteri est maior, cum in sua Ecclesia iurisdictionem similem illi, quam Episcopus habet in sua, obtineant, Beneficia conferant, Vicarios subrogent, partem reddituum consequantur, velut Canonici, corrigant, admoneant Clericos, atque ad eò omnes suæ ditioni subiectos. Dixi similem illi, quam Episcopus obtinet, iurisdictionem tenere, quia resident, & curam animarum habent, nec valent simul stare, ut Tridentina Synodus, & Sanctus Carolus Borromæus litteris ad Sanctæ Mariæ Maioris Capitulum scriptis testatur hoc pacto: *Reuerendi Signori come fratelli. Ho riceuuta la lettera amoreuole, che m'hanno scritta alli 23. del passato, nella quale mostrano*

Ioan. Azor. instit. mor. 2. lib. cap. 15. Archipresbyterii dignitas est maior S. Mariæ Maioris.

Conc. Triad. Sess. 23. cap. 1.

S. Caroli Borromæi epistola.

A non poco sentimento della renuntia mia dell' Arcipretato della loro Chiesa, per l'amoreuolezza, che mi portano, in corrispondenza dell'affetto mio particolare verso di loro. Veggo bene, che s'ingannano, se pensassero, che io habbia lasciato quel carico per alcuno de rispetti, che toccano in detta sua lettera molto alieni & dalla deuotione mia verso quella Chiesa, & da la causa, che mi hà mosso à supplicare Nostro Signore à solleuarmene, che è stato il conoscere chiaramente, che non poteua portarlo con quiete della propria coscienza, & con sodisfattione del debito mio verso la lor Chiesa, stando l'obbligo principale, che hò di risidere continuamente in questa di Milano. Ma se bene hò lasciato il luogo, non hò però lasciato l'animo, & la pronta mia volontà di giouare à le cose loro in quel che potrò, sicome sono per adoprarmi per conto di Salone, poiche hauerò visto il memoriale, che ne hanno dato à Monsignor l'Eletto di Vercelli, che à quest' hora non è ancora giunto. Quanto alla fabrica incominciata, sò bene, che non hò io à pigliarne pensiero, massimamente essendo toccata la cura di quella Chiesa à Monsignor Illustrissimo Sforza, inclinatissimo all'ornamento di essa. mi resta pregarli, si come faccio, à tener memoria di me nell'orationi, & sacrificij loro. Di Milano li 7. di Gennaio 1573. Come fratello Il Cardinal Borromeo.

DE ILLUSTRISSIMIS, ET REVERENDISSIMIS

Cardinalibus S. Mariæ Maioris Archipresbyteris.

Caput III.

OSTQVAM diximus de officio, & munere Archipresbyteri, adhuc sequitur nonnullos nominatim exprime re, qui hanc Basilicam gubernarunt. Primus igitur à nobis repertus Archipresbyter fuit Matthæus Cardinalis, ut in Archiuio huius Ecclesiæ legitur: *Matthæus Archipresbyter, sub Eugenio Pontifice Tertio, de anno eius octauo: à natiuitate Domini 1153. Idem quoque habetur in Instrumeto asseruato. Hoc tamen est: Aduertendum talem Cardinalè huius Basilicæ Archipresbyterum tẽpore Eugenij Tertij à nobis non inueniri apud Scriptores, qui vitas, & res gestas S.R.E. Cardinalium annotarunt. Hunc consequitur Paulus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Subdiaconus, & Archipresbyter S. Mariæ Maio-*

Primus Archipresbyter Matthæus Cardinalis.

Præcipuis festiuitatibus aut ipse celebrationem Missæ solemniter impleat, aut ad sui iussionem, cui committitur peragat veneranter.

Maioris, anno 1166. die tertia Martij; A fuit, dum Gregorius Octauus Petri sedē obtinuit, ita idem Panuinus: *Rolandus Paparo Senensis Diac. Card. S. Marię in Porticu.* Nihil amplius de hoc addētes, sed Clemētis Tertij, & Cælestini Tertij Pontificatum prætereuntes, quod mirum discrimen insinuat. Quare licet concludere, Diuę Marię Maioris Archipresbyterum, illum Rolandum extitisse, quē Lucius Papa Tertius ad Cardinalatum transtulit. Etenim ex duobus Rolandis ab Eugenio Tertio creatis, vnus Alexander Pōtifex Tertius, nimirum Rolandus Papparus Senensis, tituli sancti Marci, S. R. E. Cancellarius; alter legitur Monachus fuisse, natione Gallus; licet alij velint à Lucio Papa Tertio inter Cardinales adscriptum: hoc tamen testantur, egregiē virtute, & literis ornatum esse, Monachum, & Abbatem Sanctę Marię Dolonę Gallię.

Anno Domini 1166. De vita, & reb. gestis Clem. iij. vide Baron. tomo 12. ad ann. 1188. Vide etiā Ciaccon. de vit. summ. Pont. in vit. Clem. iij. Platin. de reb. gestis Clem. Honuphrus in epitaph. summ. Pontif. S. R. E. Cardinalium.

P. anno 1166. qui ab Alexandro fuit Episcopus, & Cardinalis creatus, postea ad sedem Petri conscendens, Clemens Tertius nomen habuit. Hic in Sanctę Marię Maioris Ecclesia fuit nutritus, & eiusdem Canonicus. Post Paulum Scolarum Rolandus consequitur Archipresbyter, qui eam est moderatus anno 1191. toto Cælestini Papę Tertij Pontificatu, & alijs sequentibus temporibus, velut ex fide dignis manuscriptis elicitur. *Rolandus Archipresbyter, sub Cælestino Papa Tertio, anno eius primo, à Natiuitate Domini 1190.* Hic qui Pontificum, & Cardinalium vitas, & gesta tradiderunt variē iactantur, nec tutē nobis esset, nisi manuscriptis iuuaremur, ex eodem Archiuio depromptis. Ex quibus est sciendum ijs temporibus tres Cardinales Rolandi nomen obtinuisse; & quidem duos Eugenius Tertius creauit: primum in prima promotione, anno 1145. Pontificatus sui anno primo, Viterbij; sic autem Ciaccon. *Rolandus Bandinellus Ranucci filius, Bandinelli nepos nobilis Senensis ex Clerico Ecclesię Pisanę Subdiaconus Apostolicus primum; deinde Diaconus Cardinalis Sanctorum Cosmę, & Damiani, postea Presbyter Cardinalis, tituli Sanctę Marię, & Sanctę Romanę Ecclesię Cancellarius, deinde Papa Alexander vocatus est.* Alter Rolandus ab eodem Eugenio fuit in Cardinalium ordinē lectus in tertia promotione, anno Domini 1150. *Rolandus Redonensis Pisanus, Monachus Cisterciensis Sanctorum Cosmę, & Damiani.* Quamquam Honuphrus in Vrbanj Tertij creatione fuisse dicat, anno 1185. Et in ea Gregorij Octauj, anno 1188. atque Clementis Tertij, quę eodem anno aduenit. In illa tamen Cælestini Tertij non addit extitisse, fortasse quia nihil inuenerit, velut Ciaccon. Tertium Rolandum volunt in Vrbanj Tertij creatione adfuisse, anno 1188. & primus sui Cardinalatus fuit, & ex Panuino, anno secundo in prima promotione, quem etiam credit Senensem esse, non Monachum, sicut Ciacconius, affirmans à Lucio Papa Tertio Cardinalatus dignitatem suscepisse; sic enim loquitur. *Rolandus Gallus Monachus Diaconus Cardinalis sanctę Marię in Porticu.* Idem ad-

De hac varietate Auctori, vide Honuphr. et Ciaccon. de vitis, & reb. gest. summ. Pont. in Pont. & Illustriss. S. R. E. Cardin. in vit. Clem. Pape iij. Gregorij, Vrbanj iij. & Alexand. iij.

Post Rolandum Cardinalem, & huius Ecclesię Archipresbyterum, Petrus Saxonius sequitur, tit. S. Pudentię, qui inter Cardinales connumeratur ab Innocentio Tertio, in sexta promotione, anno 1206. & Pontificatus nono, sic Ciaccon. *Petrus Saxo Anagninus, Presbyter Cardinalis Sanctę Pudentię, tit. Pastor.* Sic verò de hoc legitur in marmorea tabula: *Petrus Saxonis Sanctę Pudentię Cardinalis, anno duodecimo Innocentij Tertij Pape, tertio verò sui Cardinalatus anno fecit opus hoc.* Eundem reperimus apud Archiuium Innocentij Tertij Pontificatu huius Basilicę Archipresbyterum, quod in quodam decreto habetur: *Reكتورum Romane Fraternitatis, quo decernitur, sub pœna excommunicationis dandum esse Presbyterorum solidorum octo Archipresbytero in Canonicis sanctę Marię Maioris in Litanij maioribus.* In pergameno quoque apparet, die Iulij, anno 1212. quem pariter inuenimus Canonicum huius Basilicę fuisse his verbis: *Petrus Saxo Canonicus Sanctę Marię Maioris, etiam in fine Missalis cuiusdam Angeli de Toscanella.* Astorres Cardinalis fuit dictę Basilicę Archipresbyter, anno 1244. Sic in Bulla de talis Ecclesię bonis Innocentij Quarti Pontificatu. De hoc Cardinali nihil reperimus, præter id, quod in alato Archiuio notatur. Ciacconius etiam putat huius Ecclesię Archipresbyteratum tenuisse Petrum Capoccium Diaconum Cardinalem, tituli Sancti Georgij in Velabro, qui moritur anno 1258. & Astorri successit. Sic enim inquit: *Petrus Capoccius Diaconus Cardinalis Sancti Georgij in Velabro, & Archipresbyter Sanctę Marię Maioris, obiit Romę,*

Vide in Arethio S. Marię Maioris Bullā confirmationem.

Kalen-

De reb. gestis huius Cardin. Rolan. vid. Ciaccon. de vit. Cardin. in vit. Lucij Pape iij. ubi nonnullas adfuit.

Ciaccon. in vita Innoc. iij. De reb. gestis huius Card. vide Ciaccon. in vita Innoc. iij. & Honorij iij. summ. Pont. ubi adducit multas Bullas & manuscrip. etc.

Vide etiam Registrum Innocentij iij. anno 13. & registrū Honorij iij. anno 1. & 2. & 4. ubi multa leguntur de reb. preclaris huius Cardinalis.

Vide in Arethio S. Marię Maioris Bullā confirmationem.

Kalendas 13. Junij, anno Christi 1258. Pontificatus quinto Alexandri Papae Quarti consecrata Ecclesia Sanctae Mariae ad gradus Viterbij, quam edificauit Raynerius Capoccius Viterbiensis Cardinalis. corpus eius in Basilica S. Mariae Maioris sepultum est. Post quem in Archipresbyteratum Romanus nomine, successit Cardinalis, qui à Scriptoribus non annotatur. Nos verò allato Archiuio comperimus in quodam Instrumento, fuisse dictae Ecclesiae Archipresbyterum, Alexandro Quarto sedente, anno 1258. Ottho Bonus huius Basilicae Archipresbyter, Diaconus Cardinalis Sancti Adriani, in Petri sedem translatus est, nomine Adrianus Quintus, Genuensis, ex Flifcorum familia. huius Ecclesiae statuta composuit, quae hodie in pergameno leguntur, anno 1262. & Innocentius Quartus Pontifex Cardinalem creauit anno 1251. Pontificatus sui 8. eiusque nepos extitit.

De vita, & rebus gestis huius Othonis Bononi, vide Ciaccon. de vit. & rebus gestis summ. Pont. & Gardin. in vita Innocen. iv. & Adrin. v. Legi etiã Statuta huius Ecclesiae, quae conseruantur in Archiuio huius Basilicae. Anno 1258. Vide etiam Panuin. in vita Innocen. iv. & regist. eiusdem Innoc. de anno 1252. in Bibliotheca Vaticana.

In Archiuio legitur, Archipresbyteratum tenuisse an. 1291. Pont. Nicol. iij. Vide Panuin. & Ciaccon. in vita Nicolai iij.

De rebus gestis Card. Francisci Vrsini, vide Ciaccon. in vita summo Pontif. in vita Clem. v. & Pontif. viij. Vide etiam Panuin. in vita Bonifacii Ollauo.

De rebus gestis huius Cat. vide Homaphr. in vita Clem. v. anno 1305. Legi etiam Extrau. commun. lib. 5. de schismo. cap. unico. Dudum bona memoria. Vide etiam Ciaccon. de vit. reb. praclar. gestis huius Card. Columna, qui à Pontif. viij. priuatus fuit, & à Clem. v. restitutus anno 1305. Vide Sexr. decr. lib. 5. de schismo.

Ex Bulla Ioan. xxij. conferuntur honora huius Basilicae.

De rebus gestis huius Card. & varietate Scriptorum, vide

Post consequitur Iacobus Columna Cardinalis, & talis Basilicae Archipresbyter, tituli Sanctae Mariae in Via lata, à Nicolao Tertio Cardinalis creatus, anno 1278. & Pontificatus secundo. Hic anterioris templi partis, & absidis auctor fuit. Cumque à Bonifacio Octauo priuatus esset, hunc consequitur Franciscus Vrsinus, Diaconus Cardinalis, tituli Sanctae Luciae in Silice, anno Domini 1298. & Bonifacii Octauo, quarto. Hic ad Cardinalatum ascendit Clemente Quinto promouente, anno 1295. Panuinus credit fuisse à Bonifacio Octauo Cardinalem creatum in prima promotione, anno 1295. & sui Pontificatus primo. Nobis sufficit Archipresbyterum esse varijs opinionibus dimissis.

Post Bonifacium Octauum, Iacobus Cardinalis Columna in suas omnes dignitates à Clemente Quinto est restitutus, anno primo sui Pontificatus, & salutis 1305. sicut in Archiuio reperimus, his verbis: *Iacobus Columna Sanctae Romanae Ecclesiae Diaconus Cardinalis, tituli sanctae Mariae in Via lata, Archipresbyter huius Basilicae sanctae Mariae Maioris, in Instrumento in pergameno, sub die 28. Maij, de anno 1318.* Ex quo apparet eundem esse, quem Nicolaus Tertius creauit, Bonifacius Octauus priuauit, & Clemens Quintus restituit. Petrus Columna, Diaconus Cardinalis, tituli sancti Angeli fuit talis Basilicae Archipresbyter, velut ex quadam Bulla deprehenditur, anno Domini 1325. & Pontificatus Ioannis Vigefimi secundi: *Petrus sancti Angeli Diaconus Cardinalis de Columna, & Archipresbyter sanctae Mariae Maioris, &c. Datum Auenion. anno Domini 1325. die tertia*

Octobris. Hic Scriptores vacillant, non solum de nomine, sed etiam tempore, atque titulo. Nos cum nihil tutum inuenimus, praedictae Bullae adheremus. Sequitur Petrus Diaconus Cardinalis, tituli sanctae Mariae Nouae, Archipresbyter, vt ex pluribus Instrumentis in Archiuio asseruatis conijcitur, Urbani Quinti Pontificatu, anno 1365. *Petrus sanctae Mariae Nouae Diaconus Cardinalis, & Archipresbyter sanctae Mariae Maioris. Scriptores omnes, qui res praclare gestas summorum Pontificum, & S. R. E. Cardinalium, summa cum diligentia annotarunt, hunc Petrum Cardinalem Rogerium Mostrum de Malmon te Lemouicensem Gallum, Comem Bellifortis Papae Clementis fratris filium Diaconum Cardinalem sanctae Mariae Nouae; postea Gregorium Vndecimum Papam creatum esse pernotarunt.* Etiã Marinus Vulcanus Presbyter Cardinalis, tituli sanctae Pudentianae talis Basilicae Archipresbyteratum tenuit, quod non solum ex Archiuij manuscriptis, sed etiam ex ijs deprehenditur, qui summorum Pontificum res gestas tradiderunt. *Marinus Vulcanus Presbyter Cardinalis sanctae Romanae Ecclesiae, tituli Pastoris, Archipresbyter sanctae Mariae maioris, ordinatus Presbyter Cardinalis ab Urbano Sexto summo Pontifice Romano, in tertia sua promotione, currente anno 1381. eius Pontificatus quarto.* Stephanus Palosius Hormanus Romanus Presbyter Cardinalis, tituli sancti Marcelli, fuit quoque Archipresbyter anno 1390. licet ex Instrumentis colligere, praeter id, quod Ciacconius, & Panuinus dicunt: *Stephanus Palosius Hormanus Romanus ex Canonicis sanctae Mariae maioris Presbyter Cardinalis tituli S. Marcelli, ab Urbano Sexto Papa in sacrum Patrum Collegium collocatus fuit.* In Archiuio sanctae Mariae maioris in quodam Instrumento habentur haec verba: *Stephanus tituli S. Marcelli, Presbyter Cardinalis, Archipresbyter sanctae Mariae maioris, sedente Bonifacio Nono Pontifice Maximo, anno salutis 1390. G.* Presbyter Cardinalis, tituli sancti Marcelli, Archipresbyter Sanctae Mariae Maioris, vt ex quibusdam Instrumentis illius Archiuij, in quibus legitur G. *tituli sancti Marcelli Presbyter Cardinalis, Archipresbyter sanctae Mariae maioris, vt legitur in quibusdam Instrumentis, de anno 1393. die 14. Decembris, quauis apud Auctores minus inuenierim illis temporibus hunc Cardinalem.* Ioannes de Rupe scissa Gallus Archiepiscopus Rothomagen. Presbyter Cardinalis tituli sancti Laurentij in Lucina, fuit huius Ecclesiae Archipresbyter,

Homaphr. & Ciaccon. in vita Ioan. xxij. a quo creatus fuit Card. in 4. promotione Card. anno 1343. Annotatio, quod legitur in archiuo huius Basilicae.

De huius Petri rebus gestis, lege Ciaccon. in vita Clem. vij. vide etiam Homaphr. in vita eiusdem Pontif. huius Petrus creatus fuit Cardinalis in tertia promotione Cardinalium, anno 1342. P. iij. 7. 6. d. c. iij. huius Annotatio. Ex Bulla Innocen. vi. & resp. s. Clem. vi. anno 1381. P. iij. 4. De rebus gestis huius Cardinalis, vide Ciaccon. de vit. sum. Pont. & Card. in vita Urbani Sexti, in tertia Cardinalium promotione, an. 31. & in quarta Cardinali promotione num. 41. ubi legitur Archipresbyter sanctae Mariae Maioris.

Vide Ciaccon. & Homaphr. in vita Urbani vi. in quarta promotione Cardinalium.

Vide Instrumenta ad hunc, quae habentur in archiuo huius Basilicae.

ter
Ga
dno
no
In
me
ny
tate
Dor
re, q
dide
hyte
quid
huisse
dual
nifica
anno
Apr
his v
ij in
hyte
Pont
Epik
mili
anno
Euge
Presb
dispre
Alij
Cafin
caru.
Card
toniu
Mari
inuer
Euge
tas ci
ter C
galem
pas B
ter Ca
tem.
Mari
inuer
Albe
Gulie
stirpe
Silue
res,
uilla,
pas
concep
les de
mont
Porta

ter, velut in Archiuio: *Ioannes de Rupescissa Gallus, Archiepiscopus Rothomagen. Presbyter Cardinalis sancti Laurentij in Lucina absens de anno 1427. à Martino Papa Quinto creatus fuit.*

In Archiuio habetur anno 1428. in Instrumento in pergamento ad Sacellum S. Hieronymi spectante. *Ioannes Vitellescus Cornetanus presbyter Cardinalis, tituli S. Laurentij in Lucina Archipresbyteratū tenuit anno Domini 1431. quod videtur ab ijs dissentire, quæ Panuinus, & Ciaconius scriptis tradiderunt: Ioannes Vitellescus Cornetanus Presbyter Cardinalis tituli S. Laurentij in Lucina, qui apud Scriptores legitur creatus Cardinalis fuisse ab Eugenio Papa Quarto, in secunda Cardinalium promotione, currente anno 1437. Pontificatus 7. quinto Idus Augusti. & mortuus est anno 1439. Romæ, in mole Adriani 6. Idus Aprilis.*

Nos in Archiuio S. Mariæ maioris, his verbis reperimus: *Ioannes tituli S. Laurentij in Lucina, Presbyter Cardinalis, Archipresbyter S. Mariæ maioris de Vrbe, de an. 1431. Pontificatus eius primo.* Antonius Cascinus Episcopus Senensis, Presbyter Cardinalis, tituli S. Marcelli etiam Archipresbyter extitit anno 1438. velut ex Instrumentis, & Bullis Eugenij Quarti, in quibus habetur: *Antonius Presbyter Cardinalis, tituli sancti Marcelli, Archipresbyter Basilicæ sanctæ Mariæ maioris.*

Alij de hoc Cardinali sic scribunt: *Antonius Cascinus Cuius, & Episcopus Senensis Thesaurarius Pape, & Camere Apostolicæ. Presbyter Cardinalis, tituli sancti Marcelli.* Sed nos Antonium hunc Cardinalem Basilicæ sanctæ Mariæ maioris, Archipresbyterum fuisse inuenimus, anno 1438. die Iunij 14. vt ex Eugenij Bulla. Sequitur Nicolaus Albergatus cuius, & Episcopus Bononiensis, Presbyter Cardinalis, tituli sanctæ Crucis in Hierusalem: *Nicolaus Albergatus Cuius, & Episcopus Bononiensis, Ordinis Carthusianorum, Presbyter Cardinalis, tituli sanctæ Crucis in Hierusalem.* Nos verò hunc Cardinalem Sanctæ Mariæ maioris Archipresbyterum fuisse inuenimus 1439. die quinta Iunij. Nicolao Albergato in Archipresbyteratum successit Gulielmus de Estouteuilla Gallus, ex regia stirpe, presbyter Cardinalis, tituli sanctorum Siluestri, & Martini de monte; velut Auctores, qui sic scribunt. *Gulielmus de Estouteuilla, Regum Francorum consanguineus, Episcopus Madianensis, post Andegauensis, deinde Archiepiscopus Rothomagensis, presbyter Cardinalis tituli sanctorum Siluestri, & Martini in montibus, tituli Equitij, Episcopus Cardinalis Portuensis, demum Ostiensis, & Cardinalium*

A Collegij Decanus, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarius. & Archipresbyter sanctæ Mariæ maioris, multis legationibus pro Sede Apostolica functus. Quod dictum superius est percepimus ab Auctoribus, qui res gestas huius pijssimi Principis pernotarunt. Quem nos in Archiuio huius Basilicæ, & nonnullis fide dignis manuscriptis Archipresbyterum fuisse intelleximus, & hæc sunt verba, quæ leguntur ex superius adductis manuscriptis: *Gulielmus tituli sancti Martini in montibus, presbyter Cardinalis, de Estouteuilla nuncupatus, Episcopus Rothomagensis, Archipresbyter huius Basilicæ, sedente Eugenio Quarto Pontifice Romano, anno salutis 1445. & de anno 1472. Legitur etiam Episcopus Ostiensis, vt in quodam Instrumento in pergamento, sub die 23. Septembris. Fuit etiã Camerarius anno 1483. vt habetur in eius Instrumento, in Archiuio asseruato. Rodericus postea successit, Calisti nepos, Diaconus Cardinalis, tituli sancti Nicolai in Carcere, de quo sic scribunt: *Rodericus Lenzolio Borgia Pape Calisti ex altera**

C *forore nepos, Diaconus Cardinalis, tituli sancti Nicolai in carcere Tulliano, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarius, Episcopus postea Portuensis, & sanctæ Rufinæ, demum Alexander Sextus renunciatus est, qui à Calisto summo Pontifice Romano Diaconus Cardinalis ordinatus fuit, currente anno 1456. prima sua Cardinalium promotione. In Archiuio sanctæ Mariæ maioris, ex nonnullis Instrumentis hunc Rodericū Borgiam S.R.E. Cardinalem, Episcopū Portuē. & Vicecancell. & Archipresbyterum huius Basilicæ fuisse percepimus, anno 1483. die 24. Februarij. Hunc Ioannes Baptista Sabellus Diaconus Cardinalis, tituli sancti Nicolai in carcere consecutus est, quod ex Archiuio deprehendimus: *Ioannes Baptista Sabellus Cardinalis Archipresbyter huius Basilicæ, de anno 1492. obiit die 18. Septembris 1498. De hoc Cardinali apud Scriptores hæc sunt verba, quæ inuenimus: Ioannes Baptista Sabellus Romanus, Protonotarius Apostolicus, Diaconus Cardinalis sancti Nicolai in carcere Tulliano, qui à Sixto Papa Quarto Cardinalis creatus fuit, anno Domini 1486. Post Sabellum Archipresbyteratum Ioannes Baptista Vrsinus tenuit Diaconus Cardinalis, tituli sanctæ Mariæ nouæ. Ioannes Baptista Vrsinus Domicellus Romanus, Clericus Camere Apostolicæ, Protonotarius Apostolicus, Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ nouæ, post Presbyter sanctorum Ioannis, & Pauli, qui à Sixto Papa Quarto, in septima sua Cardinalium promotione in sacrum Presbytero-**

E *rum*

Ciacon. in vita Calisti Pape Terrij. & in vita Alexandri vi. qui primò prenotauit.

Vide Sixtum vi. Pont. qui in sua prima Cardinalium creatione Diaconum Cardinalem ordinavit anno 1480. obiit anno 1498. Alexandri sexti, anno 7.

Vide etiã Ciaconium in vita Alexandri vi. Vide Ciacon. & Honupbr. in vita Sixti vi. obiit anno 1503. sepultus ad S. Petrum, die 22. Februarij.

Honupbr. de Ciacon. in vita Martini Quinti, qui obiit anno 1455. in sua legatione, de anno 1437. Kalen. 7. Aprilis.

De rebus gestis huius Cardinalis vide Honupbr. & Ciacon. in vita Eugenij IV. qui perlegat. & maxima cum diligentia proutarunt. sed de temporibus non bene eruditi, quoniam nos ipsum Cardinalē inuenimus Archipresbyterum Basilicæ S. Mariæ Maioris de anno 1431. die 28. Septembris. in Bulla, quæ habetur in pergamento, sub Eugenio Quarto, anno eius primo.

De rebus gestis huius Antonij Cardinalis, vide Ciacon. in vita Martini Pape v. Vide etiam Honupbr. in loco supra adducto in secunda Cardinaliū creatione, an. 1426. Pontific. 9. nono Kalen. Iulij.

De rebus gestis huius Nicolai, vide Honupbr. Ciacon. in vita Martini v. qui in sacro Cardin. Collegio collocatus, in fecit de Cardin. promotione, anno 1426. Pontific. 9. Kalen. Iulij. Lege Bullā Eugenij Quartij, quæ habetur in Archiuio S. Mariæ Maioris, in pergamento.

De vita, motibus, rebisque gestis huius rehgiosissimi Principis, vide Ciacon. Honupbr. de vitis summi Pontific. Romæ. & Cardin. in vita Eugen. Pape vi. à quo in tertin Cardinaliū promotione sacra purpura ornatus fuit, anno 1438. qui obiit Romæ, an. Domini 1487. Pontific. vi. an. 12. die 11. Kalen. Ianuarij.

Vide Instrumta aduicula, quæ habentur in Archiuio Basilicæ.

rum Collegium associatus fuit, anno Dom. 1483. Pontificatus decimotertio, Romae septimo Kalendas Ianuarij. In Archiuio sanctae Mariae maioris inuenimus hunc Cardinalem Vrsinum Archipresbyteratū cepisse, per obitū Ioannis Baptistae Sabelli, anno Domini 1498. die 25. Septembris. Huius locum post Sabel- lum Cardinalem Iulianus Caesarius obti- nuit Diaconus Cardinalis, tituli sanctorum Sergij, & Bacchi, anno 1503. velut in Ar- chiuiio legimus, & apud eos, qui Cardina- lium res gestas annotarunt: *Iulianus Iunior Caesarius Romanus Protonotarius Apostolicus electus Episcopus Asolanus, Diaconus Cardina- lis sanctorum Sergij, & Bacchi, postea sancti An- geli, qui ab Alexandro Sexto in amplissimorum Patrum ordinem annumeratus fuit in secunda Cardinalium creatione, currente anno 1493. qui obiit Romae sabatho, die prima Maij, anno Do- mini 1510.* Nos in Archiuio Archipresby- terum fuisse inuenimus, vt per quoddam In- strumentum possessionis, die quinta Martij. 1503. sedente Iulio Secundo. Post Caesarium Cardinalem in Archipresbyteratus dignitatem Petrus Ludouicus Borgia con- fcedit, Diaconus Cardinalis, tituli sanctorum Nerei, & Achillei: *Petrus Ludouicus Borgia Diaconus Cardinalis sanctorum Nerei, & Achil- lei, mox presbyter tituli sancti Marcelli, sanctae Romanae Ecclesiae maior Penitentiarius, qui ab Alexandro Papa Sexto Cardinalis creatus fuit in octaua sua Cardinalium creatione, anno Domini 1500. Pontificatus octauo, Kalendis Octobris, qui obiit currente anno Domini 1511. Neapoli.* In Archiuio Instrumento Archipresby- terum inuenimus, Anno Domini 1508. Borgia defuncto Archipresbyteri gradum tenuit Petrus Ifualis, Siculus Mamertinus, Cardinalis tituli sancti Cyriaci in thermis singulari virtute illustris. *Petrus Ifualis Mes- sinensis Siculus, Archiepiscopus Rheginus, presby- ter Cardinalis, tituli sancti Cyriaci in Thermis Sedis Apostolicae, sub Alexandro Sexto in Vnga- ria, & sub Iulio Secundo Pontificibus, Bononiae Legatus, anno 1511. moritur Cesena, die Lunae, 22. Septembris, cuius cadauer Romam in eadem sanctae Mariae maioris, cuius erat Archi- presbyter, translatus est.* Nos in Basilicae Ar- chiuiio tali pacto scriptum inuenimus: *Petrus tituli sancti Cyriaci in Thermis Presbyter Cardi- nalis, Messanensis, & Archiepiscopus Rheginus, cepit esse Archipresbyter anno 1510. die quarta mensis Maij, vt in Instrumento possessionis, quod habetur in suprascripto Archiuio. Quare praedicti Auctores errarunt de tempore mor- tis Petri Ludouici Borgiae, dum aiunt diem*

Vide Claecon. et Panuin. in vita Alexand. Papa Sexti, usque ad Iulium Secun- dum.

Vide Honaphr. & Claecon. qui dicunt creatum fuisse Card. ab Alexand. vi. in sua octaua Car- din. promotione, anno 1500. Pont. viij. a. Kalen. Octobris, Roma.

A suum, anno 1511. obiisse: etenim apud Ar- chiuium habetur successorem, eius obitu, Ar- chipresbyteratum assumpsisse anno 1500. mensis Maij; nisi forte dicant ex renuncia, contigisse, quo casu quiescerem. Leonardus Grossus de Ruuere, Presbyter Cardinalis, ti- tuli sanctorum Gabini, & Sufannae, post Pe- trum Ifualem Archipresbyteri curam suscepit. *Leonardus Grossus de Ruuere Saouensis legitur Episcopus Agemensis, presbyter Cardina- lis, tituli sanctorum Gabini, & Sufannae ad duas domos, maior Penitentiarius, à Iulio Secun- do Papa creatus in secunda sua Cardinalium crea- tione, anno Domini 1505. eius Pontificatus tertio. Ex Instrumentis, alijsq; Basilicae manu- scriptis, Archipresbyterium cepisse, in- telleximus, anno Dom. 1511. die 4. Octob. per obitum Petri Cardinalis Messanen. moritur die 1. Nouebris, anno Domini 1520.* In Leonardi locum Andreas de Valle Cardi- nalis, tituli sanctae Agnetis suffectus est. sic enim habetur apud Auctores: *Andreas de Valle Romanus, Episcopus Melitensis, presbyter Cardinalis, tituli sanctae Agnetis in Agone, & post tit. sanctae Priscae, à Leone Decimo summo Pontifice creatus, in quarta Cardinalium or- dinatione, currente anno 1517, Pontificatus sui quinto, Romae Kalendis Iunij moritur, anno Do- mini 1534. pridie Idus Augusti.*

Nos in Archiuio Basilicae sanctae Mariae maioris comperimus Archipresbyterum ex- titisse; cuius possessionem assumpsit, anno 1520. per obitum Leonardi, Clemente Septi- mo summo Pontifice.

Post Cardinalem de Valle, Paulus Caesius Romanus, Diaconus Cardinalis, tituli sancti Nicolai in carcere, fuit Archipresbyter con- stitutus: *Paulus de Cesis Romanus, Protonota- rius Apostolicus, Cancellarius Apostolicae regens, Diaconus Cardinalis sancti Nicolai inter Im- gines, & post tit. S. Eustachij, à Leone Decimo Pontifice Maximo, in sua quinta Cardinalium creatione ordinatus, anno Domini 1517. Kalen- dis Iulij, nonis Augusti obiit anno Domini 1537. & sepultus est ad sanctam Mariam maiorem, cuius erat Archipresbyter. In Archiuio huius Ba- silicae.*

E Caesij Cardinalis munus Alexander Far- nesijs adeptus est, de quo legimus: *Alexan- der Farnesijs, Pauli Tertij Pont. Max. ex filio Petro Lusio nepos, Romanus, Diaconus Cardi- nalis sancti Angeli primò, postea sancti Lau- rentij in Damaso, & sanctae Romanae Ecclesiae Vicecancellarius, Auenionensisque Legatus, à Paulo Tertio, in prima Cardinalium ordinatio- ne creatus, anno Domini 1534. Pontificatus primo,*

Vide Claecon. & Honaphr. in vi- ta Leonis Deci- mi, Adriani vi. & Clem. viij.

De rebus gregi Cardinali de Valle, vide Honaphr. Claecon. in vita Leon. x. Adriani vi. & Clem. viij.

Vide Honaphr. & Claecon. in vita Leon. x. & Pauli ij.

Vide Claecon. qui optimè seruat in ista Basilica, vix- tum descriptum. Vide etiam Honaphr. in vita Pauli ij. usque ad Sixtum v.

primò
Basilicae
sanctae
1583
Mari
inuen
quo p
idus
Caesij
tum t
malis
ne, an
dicitur.
absent
licae co
Ioann
sancti
Cardin
Guidi
ab Vrb
ff. P
maius,
Praxec
restant
rem ne
dislane
tore R
ctorum
tuni in
tituli s
maior
Archiep
1564.
renunc
cum A
gios lab
ledente
tifice. E
uembri
mus, se
Ecclesi
rum or
delium
tia Pres
in Via
mus) A
sfortia
Comer.
pus Par
E. M.
ximo.
decima
esse J
maspro
gaur.
Post A.

primo, die Veneris, 21. Maij, Archipresbyter Basilicæ sanctæ Mariæ Maioris prius, postea sancti Petri in Vaticano, moritur anno Domini 1589. die sextononas Martij. Et in Sanctæ Mariæ maioris Archiuio Instrumentum. inuenimus, vel potius memoriam dici, in quo possessionem suscepit; nimirum pridie idus Augusti 1537. per obitum Cardinalis Cæsij. Post Alexandrum Archipresbyteratum tenuit Guidus Ascanius Sfortia Cardinalis Sanctæ Floræ, ex Alexandri resignatione, anno 1543. sicut ex Archiuio deprehenditur. Hoc tamen est annotandum, quod in absentia à Romana Curia, pro Sedis Apostolicæ commodo suscepta, in locum substituit Ioannem Baptistam Cicadam, Cardinale

Ciaccon. & Honorat. in vita Pauli ij. & Pij. Ioannes Antonius Petramellari in vita Pij Quarti.

Ciaccon. & Honorat. in vita Julij ij. & Io. Ant. Petramellari in vita Pij Quinti.

Vide Ciaccon. & Io. Ant. Petramellari in vita Gregor. xij.

sancti Clementis: Ioannes Baptista Cicada, Cardinalis sancti Clementis, substituitur in locum Guidi Sfortie, Cardinalis sanctæ Floræ absentis ab Vrbe, anno 1564. die decimaquarta Augusti. Post Sfortiam Sanctus Carolus Borromæus, moderatus est, Cardinalis tituli sanctæ Praxedis; de cuius vita passim monumenta testantur: nos tantum attingemus, quæ ad rem nostram faciunt: Carolus Borromæus Mediolanensis, Pape ex sorore nepos, utriusque signaturæ Referendarius, Diaconus Cardinalis, sancti Eborum Viti, & Modesti, postea sancti Martini in Montibus, deinde Presbyter Cardinalis, tituli sanctæ Praxedis Cardinalis vocitatus, maior Penitentiarius, sanctæ Mariæ Maioris Archipresbyter. Cuius possessionem, anno 1564. susceptam postea anno 1572. spontè renunciauit, existimans haud posse simul cum Archiepiscopatu constare: & post egregios labores in cælum euolauit, anno 1585. sedente Gregorio Decimotertio summo Põtificæ. Et anno Domini 1610. Kalendis Nouembris, Paulus Quintus Pontifex Maximus, solemnè pompa, atque cæremonijs in Ecclesia sancti Petri in Vaticano, in Sanctorum ordinem redegit, maxima Christi fidelium veneratione. Postea Alexander Sfortia Presbyter Cardinalis, tituli sanctæ Mariæ in Via, ex renuncia sancti Caroli (vt diximus) Archipresbyter est creatus. Alexander Sfortia, ex Comitibus sanctæ Floræ, Romanus Camera Apostolicæ Præsident Clericus, Episcopus Parmensis, Presbyter Cardinalis, tituli sanctæ Mariæ in via, à Pio Quarto Pontifice Maximo, declaratus, anno salutis 1565. die duodecima Martij, Pontificatus sexto, vita excessit Maceratæ, anno Domini 1581. die decima septima Kalendas Iunij. & in Archiuio legitur Archipresbyterum talis Basilicæ fuisse. Post Alexandri obitum, Philippus Boncom-

Vide Ciaccon. & Petramellari in vita Pij. & Gregor. vij. xij.

Vide Ciaccon. & Petramellari in vita Greg. xij. & Sixti Quinti.

pagnus Cardinalis, tituli sancti Sixti, & Gregorij Decimotertij nepos, ad Archipresbyteratū peruenit: Philippus Boncompagnus Bononiensis, Gregorij Decimotertij Pape ex fratre Boncompagno Senatore nepos, Presbyter Cardinalis, tituli sancti Sixti, sanctæ Mariæ maioris Archipresbyter, ab ipso Gregorio Decimotertio Pontifice ordinatus anno Christi 1572. die secunda Iunij, Pontificatus primo. Obijt Roma anno à Virginis partu 1586. die septima Idus Iunij, ætatis sue anno 38.

Sequitur Philippum Boncompagnum, Decius Azzolinus, Firmanus, Presbyter Cardinalis, tituli sancti Matthæi in Merulana, velut ex Archiuio, & ex alijs Auctoribus deprehenditur, qui anno 1587. vita functus; eius locū obtinuit Dominicus Pinellus Cardinalis, tituli sancti Laurentij in Pane, & Perna, anno 1587. quem nosmet vidimus; & sæpius cum illo tractauimus: Dominicus Pinellus Genuensis, Camera Apostolicæ Præsident Clericus, Episcopus Firmanus, Presbyter Cardinalis, tituli sancti Laurentij in Pane, & Perna, Archipresbyter, & postea Episcopus Ostiensis, & Veliternus, sacrique Collegij Decanus, à Sixto Quinto ordinatus, anno 1585. Pontificatus primo, 15. Kalendas Ianuarij, in secunda Cardinalium creatione, qui obiit die nona Augusti, anno 1611. & sepultus est in Basilicæ sanctæ Mariæ Maioris, in pavimento apud Alcare maius. Quo mortuo, Paulus Quintus Pontifex Maximus, ad hanc dignitatem Michaellem Angelum Tontum, tituli sancti Bartholomæi in Insula, Cardinalem Nazarenum promouit. Postea successit Ioannes Garzias Mellinus, Presbyter Cardinalis, tituli sanctorum Quatuor Coronatorum ex Michaelis resignatione, Sanctissimi Domini Nostri Pape Vicarius, anno Domini 1614. die vigesima septima Aprilis, velut ex possessionis Instrumento apparet.

Vide Ciaccon. & Petramellari in vita Sixti v.

Inuenimus in Archiuio capisse possessionem Archipresbyteratus 27. Octob. 1587. per obitum Cardin. Azzolini.

Vide Ciaccon. & Honorat. in vita Pauli ij. & Pij.

De rebus Cardinalium Valle, & Honorat. in vita Leonis. Adrian. & Ciaccon. & Honorat. in vita Pij.

Vide Honorat. & Ciaccon. in vita Leonis. & Pauli ij.

Vide Ciaccon. & Honorat. in vita Leonis. & Pauli ij. & ad Sfortiam.

DE VICARIIS
IN GENERE.

Cap. IV.

OSTQVAM indicauimus quid sit Archipresbyter, vna cum officio, ac dignitate, non solum generatim, sed etiam peculiariter exprimendo, & praesertim de ijs ad Romanas Patriarchales spectantibus, qui Cardinales existunt Vicarios substituunt, & ordinariam iurisdictionem, velut Episcopi, pro iustitiae administratione tuentur; valde est conueniens attingere quid Vicarij nomen importet, nec non quot species, tam in iure ciuili, quam canonico se dedant. postmodum ad nostrae Basilicae Vicarios properabimus à Cardinalibus Archipresbyteris institutos. Ergo asserimus hanc vocem, simpliciter acceptam, valde se diffundere, & quoduis significare ab alio substitutum, ad quamcumque administrationem; dummodo illi iurisdictione temporalis, & spiritualis sit tradita. Etenim Magistratus, & quiuis Praefectus proprios Vicarios habebant, per quos ciuiles causas exercerent. hinc Episcopi, atque Archiepiscopi plurima Vicarijs committunt; immo summus Pontifex Romanus, quamuis Catholicae Ecclesiae sit primus, nec non Christi Vicarius, tamen velut Romanus Episcopus, Romae Vicarium seruat, nimirum Cardinalem. Quamquam est obseruandum in iure canonico, Vicarium dupliciter vsurpari, vno modo, vt perpetuum insinuet, altero ad aliquod tempus, velut Azor. docet. Nos dicemus varia Vicarij genera esse, quorum duo praecipua censentur: nam aliqui absque hominis opera, & ipsa lege constituuntur; aliqui verò humanum factum requirunt, sicut Maranta distinguit: deinde de ijs trademus, qui possunt amoueri. Primi in sex species diuiduntur, quarum prima ad summos Pontifices spectat, quibus per Dominum clauis aeternae vitae traditae, & terreni simul, ac caelestis Imperij fuerunt iura commissa. Altera verò ad Episcopos spectat, qui Apostolis successerunt, & horum loco gubernant. Tertia Presbyteros continet: nam messem multam videntes, operarios autem paucos, cum Dominum messis rogassent, vt mitteret operarios in messem suam, elegerunt septua-

Aginta duos Discipulos, quorum vicem Presbyteri agunt. Quarta sunt Cathedralia Capitula, dum mortuo Episcopo sedes vacat, quo tempore gubernant. Quinta Archidiaconos comprehendit, qui Episcopo absente, si Vicarius desit, ipso iure Vicarij euadunt. Sexta Archipresbyteros includit, in Cathedralibus Vicarios appellatos, quatenus ad spiritualia attinet. Vicarij hominis opera constituti, alij spirituales: alij temporales putantur. Primi ex iure canonico creantur, & quidam semper, nonnulli ad tempus perdurant. Hic paucis de vltimis trademus, velut magis ad rem nostram aptis; de reliquis verò poterit Azorius videri, egregie hanc rem pertractans. Secunda igitur Vicarij species, tum in iure ciuili, tum quoque in canonico temporaria, vt per Azorium his verbis: *Vicarius verò temporarius is dicitur, qui auctoritate alicuius in locum alterius ad tempus sufficitur, & ad nutum eius, qui ipsam substituit reuocari potest.* Et de his eloquimur, quorum Capitulum peruenit de appellat. meminit. Quod si aliquis perquirat, an Vicarij Patriarchalium Urbis iurisdictionem teneant, quoue pertingat, & praesertim illi sanctae Mariae maioris: respondemus ordinariam iurisdictionem seruare, velut Cardinalis Archipresbyter, nec ab illa distare, quam Episcopi Vicarij gerunt. Azorius sic ait: *Ordinariam habere, cum nimirum eam habeat in totum territorium Episcopo subiectum.*

Ita sanctae Mariae maioris Vicarius iurisdictionem ordinariam habet in totam Basilicam Archipresbytero subiectam. Addimus Urbis Patriarchalium Vicarios solere Praelatos, Episcopos, Archiepiscopos esse, quod raro de Episcoporum Vicarijs contingit. Atque haec pro Vicarijs in genere satis sit delibasse. Modo nonnullos Vicarios attingemus, quos fide dignis scripturis cognouimus.

Quid Vicarij nomen importet.

Tit. extat de off. Vicarij.

Varia Vicarij genera.

De primo est cap. excipienda, §. qui vero. de pr. ab. e. ex parte, de off. Vicar. c. 2. perpetuum de fid. instrum. Azor. Institut. moral. par. 2. libro 3. cap. 6. Mar. De ord. iudic. par. 4. dist. 5. princ. num. 6. & Struc. de Vicar. Episc. q. 3. nu. 1. c. 2. lib. 1. Capit. quamuis 41. dist. c. Can. omnei. 22. dist. c. sunt Vicarij Christi, cap. ubi periculum. S. ceterum c. capit. fundamenta. §. docet de elect. in 6. Capit. Legimus, 93. dist. c. in no. 21. dist. cap. quora vice. 69.

dist. c. 2. 1. per franti de la era vni. c. 2. not. de maior. c. obel. in c. & tenor. in cap. cum 11. num. 4. c. de de respic.

Cap. 1. ubi gliff. c. Bart. et. Can. ad hoc. §. iura dunt. c. §. iura dunt. c. §. iura dunt. c. §. iura dunt.

Hollan. de off. Archipresb. c. Struc. d. q. 3. ad num. 8. c. ad num. 18. Abi. in dist. excipienda. §. qui vero. num. 2. in prin.

Vide in Prae. Leon. in suo de sacro franti. de obsequio. de off. Vicar. cap. 10.

Innoc. Hyl. c. Abi. in cap. na nobis. de off. Vic. in Prae. Leon. de Vicar. c. 10. par. 1. in thesa. Ecclis.

DI
liq
quib
P
thet
ad id
Care
dem
Caro
3. O
thau
riam
pro La
ro. E
Arch
tertia
L
lofua
no 1
nus P
stia
Card
phan
tituli
Ic
rone
gorij
V
habe
titul
anne
- I
lum
die q
- F
la 3
F
rius
Fra
ma
Pom
Ider
142
ann
Gu

DE S. MARIAE MAIORIS
VICARIIS.

Caput V.

Æc Basilica quamplurimos Vicarios habuit, qui numerum à nobis inuentum excedunt, quamuis magna cura sumus perferutati, sed temporis iniuria, quæ ad reliqua manauit, etiam monumenta extinxit, quibus ij annotabantur.

Primus igitur à nobis repertus est Mathæus Columna, anno 1318. die 28. Maij, ad id munus traductus à Iacobo Columna Cardinali, & Basilicæ Archipresbytero. Eundem legitimus Vicarium sub Petro Columna Cardinali Archipresbytero, anno 1325. die 3. Octobris, sic enim in Archiuio: *Mathæus de Columna Vicarius Basilicæ sanctæ Mariæ maioris, de anno 1318. sub die 28. Maij, pro Iacobo Cardinali de Columna Archipresbytero.* Eundem Petro Cardinali de Columna Archipresbytero, Vicarium inuenimus, die tertia Octobris, anno 1325.

Legitur in instrumento Stephanum Palosium Canonicum, & Vicarium fuisse anno 1365. die vltima Martij. *R. P. D. Stephanus Palosius Vicarius, & Canonicus huius Basilicæ pro D. Petro sanctæ Mariæ noue Diacono Cardinali Archipresbytero, postea verò ipse Stephanus ab Urbano Sexto Cardinalis creatus fuit, tituli sancti Marcelli.*

Idem etiam testamur de Siluestro de Lauroncellis, anno 1373. die 23. Aprilis, Gregorij XI. Pontificatus anno tertio.

Vidimus quoddam instrumentum, in quo habetur Stephanum de Sardis Vicarium extitisse anno 1388. Pontificatus Urbani Sexti anno nono.

Inuenimus eodẽ pacto in Archiuio Angelum Magnacutiam Vicarium anno 1399. die quarta Iulij, Pontifice Bonifacio Nono.

Hoc etiam testamur de Angelo Toscanella, de anno 1403. die 23. Maij.

Franciscus de Fabijs Canonicus, & Vicarius fuit, vt in Archiuio his verbis: *R. P. D. Franciscus de Fabijs Vicarius sanctæ Mariæ maioris Basilicæ sub die 18. Septembris 1422. Pontific. Martini Papæ Quinti, anno quinto.* Idem quoque in instrumento adest, anno 1423. condito, & in Bulla Martini Quinti, anno eius sexto, apud S. Mariam maiorem. Gundisaluum Portugalliæ Episcopum pro

A Cardinali Estouteuilla Vicarium reperimus anno 1448.

Ioannes Baptista pro Cardinali Rothomagensi Vicarium se gessit anno 1463. die sexta Septembris.

Pluribus locis reperimus in Basilicæ Archiuio Canonicum, & Vicarium Ioannem Priorem, pro eodem Rothomagensi, sic enim adest in instrumento: *R. P. D. Ioannis Prioris Decretorum Doctor in Ecclesia sanctæ Mariæ maioris Canonicus, & Vicarius & causarum sacri Palatii, & Camera Apostolicæ Auditor, de anno 1472. die vigesima tertia Septembris, sedente Sixto Papa IV. pro Card. Rothomag.*

Idem etiã inuenimus an. 1481. Põr. Sixti Papæ Quarti, anno 4. die 29. Iunij, pro eodem Cardinali, huius Basilicæ Archipresb.

Et Bellum de Caranzonibus, pariter Canonicum, & Vicarium, anno 1481. Pontificatus Sixti Quarti, anno quarto. Quem etiam Vicarium pro Cardinali Borgia Archipresb. legitimus anno 1483.

Petrus de Vicentia Episcopus Cassenaten. & Camera Apostolicæ Auditor, Vicarius fuit anno 1489. & obiit anno 1504.

Iacobus Episcopus Alatrinus pro Io. Baptista Sabello Diacono Cardinali, tituli S. Nicolai in carcere Tulliano, anno 1494. octaua die Martij, Alexandro VI. Pont.

Comperimus huius Basilicæ Vicarium Georgium Episcopum Hortanum, anno 1498 & 1502. Sarnensis Episcopus est creatus.

D Iulianus de Monsignoribus Canon. & Vicarius pro Iuliano Cæsarino Diacono Cardinali, Archipresbytero anno 1503.

Habetur etiam Aloyfium Episc. Interanen. Vicarium fuisse pro Petro Card. Regino anno 1510. die 7. Martij.

Hieronymus Archiepisc. Tranen. pro Leonardo Grosso de Ruuere Card. & Archipresbytero, die 4. Octobris. 1511. Iulio Secundo Pontifice.

Reperimus Petrum de Serris Cortonen. pro eodem Leonardo Card. Vic. anno 1513.

E Item Petrum de Cæsis pro eodem Vicarium anno 1517.

Ludouicum Ariuaenum, pro eodem Leonardo, anno 1518. die 25. Nouembris.

Inuenimus Hieronymum de Paula Cathanodis Episcopum, die 20. Augusti, 1520.

Felicem Moronum die 21. Decembris, 1525.

Franciscum Recanatensem, anno 1533. die 16. Ianuarij.

Corradum de Grassis S. Petri in Vaticano Canon. Vic. pro Paulo de Cæsis, an. 1537.

D Ber-

In Archiuio in libro Instrum. Ciaccon & Honor. in vita Urbani Sexti.

Marginal notes on the left side of the page, including references to other works and dates.

Bernardum de Comitibus, Canonicum Papien. Protonotarium, & Referendarium Apostolicum Episcopum Alatin. huius Basilicæ Vicarium pro Alexandro Cardinali Farnesio, anno 1537.

Thomam de Tanis, sacrae Rotæ Auditorem, anno 1539. die 2. Septembr. propter dicti Bernardini ab Vrbe absentiam.

Sebastianum Delium, Episcopum Bitontin. pro Alexandro Cardinali Farnesio, die 17. Martij, anno 1539.

Prosperum Sanctacrucium, Palatij Apost. Auditorem, & Basilicæ Vicarium pro eodem Card. anno 1543. die 28. Ianuarij.

Legitur, Ludouicum Episcopum Assisinate. Vicarium extitisse, anno 1543. die prima Nouembris.

Federicum Pratensem die octaua Nouembris, anno 1550.

Ludouicum Simonettam, Episcopum Pisaurien. anno 1555. pro Guido Alcanio Sfortia Cardinali, & Archipresb.

Romulum de Valentibus, Episcopum Conuerfanum, anno 1559. die 29. Aprilis.

Franciscum Bonhomum, anno 1564. die decimo octaua Octobris, pro sancto Carolo Cardinali Borromæo.

Bernardinum Cirillum pro eodem sancto die 31. Augusti, anno 1565.

Ioannem Franciscum Bossium Mediolanen. Protonotarium Apostolicum, & vtriusque Signaturæ Referendarium pro eodem sancto, die 5. Martij, anno 1567.

Gulielmum Episcopum Duzanen. pro eodem sancto, die vigesima quarta Decembris, anno 1566.

Cæsarem Spetianum Mediolanen. Presbyterum, & Protonotarium Apostolicum pro eodem Sancto, anno 1569. die decima quarta Decembris.

Filesum de Cittadinis Interamnen. Episcopum Muran. pro eodem Sancto, die 30. Nouembris, anno 1571.

Marcellum de Bubalis Romanum, Rotæ Auditorem, pro Alexandro Card. Sfortia, die 3. Aprilis, anno 1573.

Camillus Burghesius Vicarius postea Cardinalis, & ad Pontificatum euectus nomine Paulus V.

Comperimus etiam Camillum Burghesium vtriusque Signaturæ Referendarium huius Basilicæ Vicarium gessisse pro eodem Cardinali, anno 1577. die 12. Augusti, in quo munere circiter vndecim annos perseuerauit, postea Cardinalis est creatus, & ad summum Pontificatum euectus nomine Paulus Quintus.

Horatium Burghesium Fratrem pro Dominico Card. Pinello, die 15. Octobr. 1588.

A Iosephum Ferrerium Ianicen. vtriusque Signaturæ Referendarium pro eodem Cardinali, 1590. Kalen. Ianuarij.

Innocentium Bubalum vtriusque Signaturæ Referendarium, anno 1594. die 3. Ianuarij, postea verò fuit à Clemente Papa Octauo Cardinalis creatus.

Dominicum Marinum Genuen. vtriusque Signaturæ Referend. pro eodem Card. Pinello, die 14. Septembris, anno 1594.

Horatium Matthæium Rom. vtriusque Signaturæ Referend. pro eodem Cardinali, die sexta Februarij, 1595.

Anastasium Germonium Taurin. vtr. Signaturæ Referend. pro eodem Card. die 12. Maij, anno 1597. vacauit ex promotione ad Archiepisc. Tarantasiæ, anno 1608.

Raymundum Ianuen. Cam. Apost. Clericum, anno 1608. die 29. Iulij.

Alphonsum Sacratum Ferrarien. vtr. Signaturæ Referend. pro eodem Card. anno 1610.

Ludouicum Saregam Veronen. pro eodem Cardinali, die 30. Octobr. anno 1610.

C Paulum de Curt. Neapolitan. Eternien. Episcopum.

DE CANONICIS

INGENERE.

Capitulum VI.

DE HVC de huius Basilicæ Archipresbyteris, & Vicarijs peregrimus. modo sequitur tractandum de Canonicis, sed breuiter. Ante omnia,

est explicandum, vnde nam Canonici nomen emanet, de quo sic Azor inquit: *Vnde sint dicti Canonici. à Canonica pessione; hoc est ab annona ordinaria, & regulari, quæ in eos tãquam merces, & stipendium distribui solebat: hæc enim pensio canonica, & annona ipsorum tantum præbeatur, qui erant in Canonicorum numerum cooptati, & admissi. cæteris ministris Ecclesiæ, & inferioribus Clericis aliquid pro cuiusque merito erogari solebat ex oblationibus piorum hominum incertis, quæ in Ecclesia fiebant; cum tamen Canonicis portio certa, & ordinaria præberetur. Hinc duo sunt orta, quorum adhuc vestigia nonnulla videmus. Vnum est, vt nemo in numerum Canonicorum recipiatur, nisi suffragijs ipsorum Canonicorum, & Episcopi delectus: nam eo ipso, quo quis erat in Canonicum admissus, ius acquirebat ad portionem illam ordinariam, & regularem Canonicis debitam. ius item ille habebat suffragium, & sententiam ferendi in Canonicorum Collegio*

in con-

in confessu. & comitijs, habebat quoq̄ inter Canonicos sedem. Alterum est, ut merito Canones, & iura Canonicatum, à prebenda distinguant. Nam Canonicatus appellatur ius percipiendi prebendam, hoc est, portionem certam, & ordinariam Canonicis dari solitam, vel saltem ius ferendi suffragium, vel sententiam in ipso Canonicorum Collegio, & habendi sedem in choro, & recipiendi quotidianas distributiones, ut dicam inferius. Et prebendam vocatur ipsam portionem fructuum, quae Canonicis datur, ut colligitur ex Abbate, & alijs in cap. rudioribus. de preben. nu. 4. Aliquando tamen haec duo confunduntur in iure: ita ut prebendae nomine ipsum ius, Canonicatus accipiat: & voce Canonicatus, portionem certam fructuum Canonico obuenientium. Potest igitur quis in Canonicum recipi sine prebenda. Nam olim Canonici erant absque ullo prebendarum distincto numero, ut testantur Innoc. in cap. de Cler. non resid. Io. And. Abb. Anton. & alij in cap. cum M. Ferrarien. de const. & c. Haecenus Azorius. Quamquam est aduertendum plures Canoniorum ordines inueniri, ac proinde Beneficiorum, qui Canonicatus appellantur. & quidem primum Canonici, & Canonicatus existunt in Ecclesijs Cathedralibus. Secundo in Ecclesijs Collegiatis, qui minorem dignitatem gerunt, ut per Innoc. c. fratern. extra de sepult. in fine. Tertio quaedam sodalitates adsunt, qui Canonici Regulares appellantur, velut S. Mariae Pacis de Vrbe, Saluatoris de Lauro, &c. in praesentia nec de Regularibus, nec de Collegiatis loquemur; sed tantum de illis, qui Cathedrali Ecclesiae, immo Patriarchali ministrant. Ergo haud praeter rem duximus id, quod Azorius inquit, asserere, dum Canonicos distinguit: *Quaeritur quotuplex sit Canonicus? respondeo duplicem esse, aut enim est Canonicus in Ecclesia, quae dicitur Cathedralis, aut in ea, quae Collegiata appellatur. Canonici in Ecclesia Cathedrali constituti sunt ceteris Clericis, & Canonicis digniores, eo quod Cathedralis Ecclesia Collegiatam honore vincit, & superat dignitate. Boerius in tractatu de ordin. grad. ut. for. in penultima parte, numero 24. & sequentibus. Quapropter Pontifex Maximus eas causas delegare solet, non minus quam alijs Clericis dignitate praeditis, cap. Statutum. de rescript. in 6. ita Panormitanus in cap. causam quae de Iudic. quamuis Archidiaconus Ancharan. & Domin. oppositum doceant in cap. Statutum. de rescript. in sexto.*

DE HVIVS BASILICAE
CANONICIS.

Capitulum VII.

ACTENVS diximus quid sit Canonicus, differentiam indicantes. Sequitur peculiariter dicere de Capitulo, & sanctae Mariae Maioris Canonici, qui ante Innocentium Papam Quartum circa annum 1254. maiori numero constabant, quam hodie cer-
namus; nec forte alia de causa, nisi ob indeterminatum numerum, qui illo tempore erat: quod prospiciens, quantavè damna posset asserere, ad statum numerum redegit, expressè praecipiens, ne sexdecim excedant; sic enim habetur. *Innocentius Quartus Episcopus servus servorum Dei. Dilectis filijs Archipresbytero, & Capitulo Basilicae S. Mariae maioris de Vrbe salutem, & Apost. benedictionem. Volentes Ecclesiae vestrae, quae inter ceteras Ecclesias privilegio amoris colimus singulari, ne superfluo graevetur Canoniorum numero praecaverè: Vniuersitati vestrae praesentium auctoritate districtius inhibemus ne absque nostro speciali mandato fauente plenè, & expressam de verbo ad verbum de hac inhibitione, ac praedicta Ecclesia mentionem, aliquem in fratrem, & Canonicum recipere, vel alicui ordinato, siue ordinando in ipsa Ecclesia portionem concedere praesumatis, donec ad sextumdecimum Canoniorum numerum portionem habentium redacti fueritis, à vobis iuramento firmiter in inhibitionis tenorem praesumpserit aliquid attentare, nos eum ex nunc decernimus ipso facto, suspensionis, & excommunicationis sententiae subiacere. Datum Lateran. undecimo Kalendas Nouembris, Pontificatus nostri anno undecimo, anno 1254. Anno verò Domini 1265. Clemente Papa Quinto sedente, Capitulum instituit, ut Canonici sexdecim numerum non excederent, iuxta Innocentij Quarti constitutionem. etenim Otho Bonus Cardinalis, & Ecclesiae Archipresb. ex Capituli consensu obtinuit, ut ad vigintiduos ascenderent. Quare cum reditus non satisfacerent, simul congregati statuta composuerunt, ex quibus dignosceretur, quo pacto esset deinceps dictae Basilicae seruiendum. Quae omnia, ut per Clementem Pont. approbarentur, postularunt, sicuti ex his apparet: *Clementis Episcopus servus servorum Dei. Dilectis filijs Priori, & Capitulo Basilicae Sanctae Mariae**

De Capitulo, et Canonici ante Innocentium Quartum, circa ann. 1254.

Vide manuscriptum huius Basilicae ubi ita legitur Clemens Papa 4. anno. 1266. statuit numerum Canoniorum & Prebendarum debere esse 16. ubi etiam sequitur tali pacto: Innocentius Sextus. de anno 1262. decrevit non teneri Canonicos supra dictum numerum quicquam recipere, sed praesens debere ex postulare vacationem. Et paulo inferius Gregorius 11. per bullas prohibere ne quis administratur in Canonicum, qui patitur deservitum natalium de anno 1275. Vide etiam in eodem loco ubi per ipsum Greg. Undecim de anno 1262. dedit Vicario Archipresbytero si praesens & Sacerdos fuerit alias Priori Canoniorum ut possit Ecclesiam & Communitarium violatum per effusionem sanguinis vel seminis aut per excommunicationem reconciliare. Legitur etiam qualiter Capitulum & Archipresbyter per hebdomadas habet potestatem conferendi Beneficiorum & Clericatus infra aliarum Basilicarum. Vide etiam bullam electionis Beneficiorum sub Pio 4. anno. 1561. die 21. Dec. ubi intelligitur et are hae historiae. Approbatio Clementis Papae, ne numerus Canoniorum sit ultra sexdecim.

D 2 Maio-

Quotuplex sit Canonicus. Lib. 3. par. 2. cap. 11. quod. 2.

Ar-
trij
itur
cis,
ia,
no-
nde
ab
iam
nim
eba-
pra-
mfe-
era-
in-
ano-
finc
nulla
Ca-
Ca-
quo
rebat
Ca-
ium,
legio

maioris de Vrbe salutem, & Apostolicam benedictionem. Desiderijs vestris in his affectu beniuolo debemus annuere, quae vos dignè possint à dispendijs praeseruare. Sanè petitio vestra nobis exhibita continet, quod vos ultra sextodenarium Canonicorum numerum, pro Basilica vestra statutum, firmatum iuramento, & per Sedem Apostolicam confirmatum ad mandatum sedis ipsius sex inferiores, & Canonicos recepistis, ac de prouentibus ipsius Basilicae, in qua non erat tunc praebendarum distributio portiones, sicut cuilibet ex alijs Canonicis eiusdem Basilicae assignastis eiusdem. Post modum autem vos prouide attendentes, quod negligebatur prouentus, ac redditus Basilicae supradictae ex possessionibus, redditibus, & prouentibus dictae Basilicae, de licentia, & voluntate dilecti filij nostri Domini sancti Adriani Diaconi Cardinalis praedictae Ecclesiae Archipresbyteri viginti duos in praefata Basilica ordinastis, & distinctis praebendas, cum vigintiduo Canonici essent in Basilica supradictae, & circa quaedam alia ordinastis, prout in litteris inde confectis, sigillatis sigillo nostro Capitulum plenius continetur. Nos itaque vestris supplicationibus inclinati, quod super hoc factum est ratum, & firmum habentes, id auctoritate Apostolica confirmamus, & praesentis scripti patrocinio communimus; nihilominus statuentes, ut praemissis veris existentibus, aliquid ultra dictum sextodenarium numerum in Basilica ipsa statutum firmatum iuramento, & per sedem confirmatum eandem, prout superius est expressum recipere, & assignare sibi praebendam minime teneamini, donec numerus Canonicorum dictae Basilicae ad praedictum sextodenarium numerum sit redactus, & quod cedentibus, vel decedentibus Canonicis praefatae Basilicae, qui supradictum sextodenarium excedunt, praebende ipsorum conuertantur in communes usus vestros, ita quod loco eorum, nulli alij recipiantur in Basilica memorata. Tenorem autem litterarum ipsarum de verbo ad verbum praesentibus inseri fecimus, qui talis est. In nomine Domini Iesu Christi Amen. Cum Domum Domini pro diuinis mysterijs constitutam inter caetera pacis, ex quietis decorari virtutibus, eiusque statum de bono in melius reformari optemus: Idcirco nos Petrus Saxonis Prior, Bartholomaeus Carantionis, Ioannes Capuccius, Philippus Alexij, Oliuerius Presbyter Montanarius, Petrus de Curia, Andreas Maccibella, Angelus Albonis, Iacobus Arcionis, Omnis sanctus, Magister Henricus, Leonardus, Presbyter Angelus, Capitulum Basilicae S. Mariae maioris de Vrbe, qui ibidem, licet indigni, sumus eius seruitijs specialiter deputati, diligētius intuentes, quod in praedictis specia-

A les sui existimus debitores, & volentes animarum, & corporum prouidere saluti, diligenti praehabita deliberatione, de mandato, & licentia speciali nobis oretenus facta à R. P. D. Otho Bono S. Adriani Diacono Cardinali, & Archipresbytero nostro, statuimus, ordinamus, ac etiam feruenter stabilimus, quod secundum sextumdecimum Canonicorum numerum, per nos ordinatum in ea, & auctoritate Sedis Apostolica roboratum dicta Basilica sextodecimo gaudeat numero praebendarum in possessionibus consistentium, quarum quinque sint posite, & sitae in territorio Turris de Porcinis, prout suis finibus concludentur, &c.

B In praedicta constitutione omnium bonorum catalogus Basilicae consequitur, cum alijs ordinibus ad rectam moderationem adiuuantibus. Nos tantum finem ostendimus, tanquam ad rem nostram facientem hoc pacto. Itaque rei certitudine, & cautela praesens scriptum fieri fecimus, & sigillo dictae nostrae Basilicae communiri. Actum Romae in praefata Basilica, anno Domini 1265. Pontificatus Domini Clementis Papae Quarti, anno primo, Indictione nona, mense Nouembris, die quinta. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae confirmationis, & statuti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignatione omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Perusij, decimoquarto Kalendas Aprilis, Pontificatus nostri anno secundo. Postquam numerum Canonicorum deteximus, in praesentia ordine dinemus nomina, cognomina, patrias, nimirum quo ad vires nostrae pertingent. Nihil verò addimus de tempore, quo caeperunt in hac Ecclesia esse, quando (vt antea indicauimus) creditur tempore Liberij Pontificis, vel Sixti Tertij inchoasse.

C Primus igitur Canon. erit Ioannes Card. anno 1153. velut in instrumento sub Eugenio Tertio, anno Pontificatus octauo. anno verò 1193. Caelestini Tertij Pontificatu, in Archiuo hanc comperimus.

D Presbyter Adematius.
Presbyter Thiodemarius.
Presbyter Raynerius.
Presbyter Romanus.
Presbyter Petrus Bonalingua.
Pincius, vel Cynthius Sabellus, qui fuit Americi filius; postea Honorius Tertius, qui in hac Ecclesia quiescit.
Franciscus Viterbiensis Canonicus, qui mortuus est anno 1223.
Ioannes Peroficius Canonicus, & Sanctae Mariae maioris Oeconomus, anno 1224 die

Primum Canon.
Ioan. Card.
anno 1153.

De hac libella vide Plat. Faun. Clac. p. 100. qui de vicijs, rebus gestis, summi Pontificis, scripsit in vita de 1097 Tertij.

In Archiuo S. Mariae maioris legitur in instrumentis pergam. no.

die se
Cynthia
Philipp
Stephan
mini
Iacobus
Nicolau
Canc
feden
la Al
& ex
Montan
Laurent
Magiste
Quar
Petrus S
Cardi
Barthole
Ioannes
Philippa
Oliueriu
Presbyte
Petrus de
Andreas
Angelus
Iacobus
Ognifan
Henricu
Leonard
Presbyte
prout
nis pe
die 15
Petrus P
vt per
ua die
Ognifan
fic in i
decim
Presbyte
Presbyte
Presbyte
Magiste
intru
Presbyte
no 12
Petrus A
Domi
Presbyte
Stephan
Jordanu
Bobonus
Barthole
Francisc
Nicolau
Barthol

die septima Maij, sedente Honorio III. A
 Cynthius Conf. Canonicus.
 Philippus Romanus, Vincentij filius.
 Stephanus Canonicus. Apparent anno Do-
 mini 1240. Gregorio Nono Pontifice.
 Iacobus Petri filius.
 Nicolaus Bonifatius Romanus, possessionē
 Canonicatus est ingressus, Alexandro IV.
 sedente, Pontificatus anno 1. velut ex Bul-
 la Alexandri, anno 1255. 22. die Septēb.
 & ex Bulla 1. die Octobris eiusdem anni.
 Montanus Canonicus.
 Laurentius Canonicus.
 Magister Henricus, Pontificatu Alexandri
 Quarti, anno Domini 1258.
 Petrus Saxon Prior huius Basilicæ, postea
 Cardinalis, & Archiepiscopus.
 Bartholomæus Carancianus.
 Ioannes Capoccius.
 Philippus Alexius.
 Oliuerius.
 Presbyter Montanarius.
 Petrus de Curia.
 Andreas Buccabella.
 Angelus Alzonus.
 Iacobus Arcionus.
 Ognifanctus.
 Henricus.
 Leonardus.
 Presbyter Angelus, qui ordine leguntur,
 prout ex Bulla statutorum, & reformatio-
 nis per Clementem Papam IV. an. 1266.
 die 19. Martij, Pontificatus anno 2.
 Petrus Paulus Paparonus Romanus Canon.
 ut per instrumentum, anno 1272. octa-
 ua die Iulij, Gregorio X. sedente.
 Ognifanctus de Fulcis de Berta Canonicus,
 sic in instrumento pergamenō, die duo-
 decima Octobris, anno 1273.
 Presbyter Nicolaus Frangipanus.
 Presbyter Iacobus Carabellus.
 Presbyter Angelus de Venanenio.
 Magister Pandulphus, velut hi quatuor in
 instrumēto pergamenō apparēt, an. 1291.
 Presbyter Ioannes Blasij, ut in Archiuio, an-
 no 1293.
 Petrus Archionus Canonicus moritur, anno
 Domini 1304. die 9. Augusti.
 Presbyter Siluefter de Thedaldinis.
 Stephanus de Porcarijs.
 Iordanus Bertulduus.
 Bobonus de Columna Protonot. Apoff.
 Bartholomæus de Mancellis.
 Franciscus de Viterbio.
 Nicolaus de Vellio.
 Bartholomæus de Iudice.

Hi omnes in instrumento notantur,
 anno 1318. die vigesima octava Maij,
 à Canonicis sanctæ Pudentianæ confe-
 cto; in quo hi octo Canonici in testes
 adhibentur.
 Oddus de Palumbara.
 Franciscus de S. Alberto.
 Matthæus de Columna.
 Andreas Paparonus.
 Ioannes Archionus in quadam sententia no-
 tantur, anno 1321. die vigesima prima
 Februarij.
 Petrus de Laurētij, mortuus est anno 1330
 decima quarta Maij, & fuit in hac Basilica
 sepultus.
 Ioannes Roambabunus, mortuus est anno
 1335. die nona Nouembris, & in hac Ec-
 clesia sepellitur.
 Gratianus de Perleonibus, anno 1336. die
 ultimo Decembris moritur, & in hac Ec-
 clesia est sepultus.
 Franciscus de Castro Rocchus, 1345. die de-
 cima Iulij moritur, & in hac Ecclesia
 sepellitur.
 Laurentius de sancto Alberto, moritur anno
 1348. die prima Septembris, & in hac
 Basilica sepultus.
 Petrus Canonicus, & anno Domini
 1354. est mortuus, tertia Maij, & in
 tali Ecclesia quiescit.
 Stephanus Palofius Canon. & talis Basilicæ
 Vicarius, Episcopus Tudertinus, & Pre-
 sbyter Cardinalis, tituli S. Marcelli.
 D Angelus Granuicia Prior.
 Stephanus de Surdis, Canonicus, & Vi-
 carius.
 Stephanus, vel Stephanellus de Paulis Ca-
 nonicus.
 Octavianus de Vaschis Canonicus.
 Stephanus Lanuccius, vel Ranuccius de Co-
 lumna Canonicus.
 Petrus de S. Alberto Canonicus.
 Ioannes de Scantilegia Canonicus.
 Laurentius Theobaldus Canon.
 E Siluefter de Laurencellis Canonicus, mor-
 tuus est anno 1381. die vndecima Iulij
 & in hac Ecclesia humatus.
 Antonius de Petro Baratta, Canonicus fan-
 ctæ Mariæ maioris, & sancti Agapiti,
 ut in testamento per ipsum condito, die
 vigesima quarta Aprilis, anno Domini
 1390. Bonifacio Nono Pontifice. Et hi
 omnes Canonici pluribus instrumentis
 notantur, die vigesima secunda Octobris,
 anno 1364. & in alijs 1393. die decima
 quarta Decembris.

D 3 Anto-

In quodam in-
 strumēto dicit
 Archiuio.

Vide has Bullas
 que habentur in
 dicit Archiuio.

Vide Bullam su-
 pra citatam in
 interum eiusdem
 Ecclesie.

Vide quemdam
 libellum procef-
 sum in pergamenō
 in eodem
 Archiuio.

Hoc instrumē-
 tum habetur in
 Archiuio.

De hoc
 vide
 me
 qui

In Archiuio
 dicitur
 24

- Antonius de Pitonibus, Martini Papæ Quinti Acolytus: moritur anno 1420. die vigesima Septembris, & in tali Basilica sepellitur.
- Paulus Ioannes Baratta.
- Paulus Mannus.
- Antonius Palosij.
- Ioannes Malagruma.
- Paulus Surdus, vt per instrumentum in Archiuo sanctæ Mariæ maioris, anno 1366 die 14. Decembris.
- Ioannes de Galganis.
- Petrus Ioannes Pullonius.
- Paulus Ioannes Alifius, sicut in instrumento pergameno, anno 1369. die vigesima Iunij, Indictione septima, Sedente Urbano Papa Quinto.
- Petrus Paulus Scantrilegia.
- Andreas de Roccha de Botte.
- Angelus de Marmoribus, moritur anno 1394. die decima Ianuarij. Qui tres Canonici instrumento Archiuij cernuntur, anno 1373. die 23. Aprilis, Pontifice Gregorio Vndecimo.
- Andreas Angelotti filius de Nomandris, Canonicus, extinctus est, anno Domini 1383. vltima die Septembris, & in hac Ecclesia sepellitur.
- Nicolaus Antonij Paloscius.
- Angelus de Tuscanella.
- Ioannes de Cornetis, moritur anno 1390. die 30. Octobris. & hi tres Canonici in instrumento pergameno leguntur, anno 1387. die 25. Iulij. Urbano Sexto Pontifice.
- Nicolaus Laurentij Canonicus, & Protector Bonifacio Nono Pontifice, his verbis legitur: *Venerabilis vir, Canonicus Sanctæ Mariæ maioris, & Protector Capituli, anno 1390. die 30. Maij: fuit etiam Capiculi Camerarius.*
- Iacobus de Falconinis Canonicus.
- Ioannes de Tybure Canonicus.
- Antonius de Cotollanis Canonicus.
- Franciscus Magistri Laurentij de Fabijs Canonicus, & Basilicæ Vicarius. Hi quatuor Canonici pluribus instrumentis Archiuij leguntur, sed præsertim in vno rogato anno Domini 1393. die 14. Decembris, & in alio rogato, anno 1399. die quarta Iulij.
- Petrus de Surdis Canonicus, moritur anno 1400. & in Ecclesia sanctæ Cæciliæ in Transiberim humatur die decimasexta Aprilis.
- Bonnannus de Pontianis.
- A Laurentius Macchabæus.
- Angelus de Archionibus.
- Paulus de Cancellarijs, vt in instrumento, ^{Instrumentum habetur in Archiuo.} anno 1403. die 23. Maij, Bonifacio Nono sedente.
- Ioannes de Cincijs.
- Hieronymus de Fuscij.
- Antonius de Belleonibus.
- Ioannes de Caffarellis.
- Baptista de Venecinis.
- Paulus de Viterbio.
- B. Angelus Nicolai de Valle.
- Baptista de Griffonibus.
- Et hi octo leguntur in instrumentis, & præsertim in quodam cõdito anno 1422. die 18. die Septembris, Pontificatus Martini Quinti, anno quinto.
- Blasius Petri.
- Iacobus Sermonetæ.
- Hieronymus Ioannis Palosij. Sic in Bulla Martini Quinti, 20. die Maij, apud sanctam Mariam maiorem.
- C. Petrus de Anguillaria, vt ex possessionis instrumento per Ioannem Baptistam Vrsinum, Sancti Petri in Vaticano Canonicum susceptæ, anno 1432. die 30. Martij, Eugenij Quarti anno secundo.
- Antonius de Bucientis Canonicus, & Prior, vt per instrumentum in Archiuo, anno 1437. die prima Ianuarij.
- Ioannes de Fuccijs Canonicus, & Prior, velut ex Bulla Eugenij Quarti, eiusdem Archiuij, die 14. Februarij, 1439.
- D Angelus Velitrensis, cuius sepulchrum in tali Basilica notatur, ante Cæsiõrum Sacellum.
- Iacobus de Aquila.
- Iacobus de Sabellis.
- Mutius de Marcellinis Camerarius.
- Petrus de Viterbio.
- Hi quinque Canonici varijs instrumentis, & sententijs cernuntur; sed præsertim in vno, condito anno 1440. die 26. Aprilis, Eugenio Quarto Pontifice, & in alio anno 1453. die vigesima Augusti, veluti in Archiuo.
- E Petrus de Viterbio, anno 1468. moritur die prima Augusti.
- Articius de Panicalis, vt ex Bulla Pij Secundi, 1458. die 29. Nouembris, in qua cernitur Capellanum, & Pontificis Cubicularium extitisse.
- Rubertus de Francia.
- Altus de Archionibus.
- Rodolphus de Galleria.
- Laurentius de Sarngonibus, mortuus est anno

anno 1479. mense Septembris.
 Baptista de Sabellis, qui suum Canon. in Iu-
 lianum de Blondo resignauit.
 Petrus Paulus de Gregorijs.
 Sabba de Luca.
 Petrucciolus de Vulpicellis Romanus, mor-
 tuus est anno 1493.
 Baptista Latinus de Benimbene.
 Iacobus de Mancinis, mortuus est anno
 1483. die decima Februarij.
 Benedictus Panicalis.
 Marcellus de Pláca, mortuus est anno 1485. B
 die decimaquarta Iunij.
 Angelus de Ciuita.
 Amicus de Aquila.

Hi omnes Canonici pluribus instru-
 mentis, & tabellis notantur eorum sepul-
 chris insculptis; sed præsertim in instru-
 mento, anno 1463. sexta Octobris.

Rubertus de Plenasilua, Canonicus, mori-
 tur anno 1469. & in hac Ecclesia se-
 pellitur.

Iacobus de Buccabacijs Canon.
 Ioannes Baptista de Capranica Canonicus, C
 & Protonot.

Gregorius de Carofinis, extinctus est anno
 1480. die vigesimatertia Septembris. Hic
 fuit Cardinalis Rhotomagensis, Archipre-
 sbyteri familiaris.

Laurétius de Fabijs, mortuus est anno 1483.
 die decimaquarta Septembris.

Franciscus de Matuccijs.

Ioannes de Guerradia Canonicus, & Prior
 Camera Apostolicæ Auditor, obiit anno
 Domini 1485. die 22. Decembris, & in
 hac Basilica humatus fuit.

Iacobus de Capuccinis, qui Canonicatum
 Stephano de Capuccinis resignauit, anno
 1484. die 21. Octobris.

Stephanus de Caffarijs Canonicus.

Hi omnes pluribus locis notantur, sed
 præsertim in instrumento sub die vigesi-
 mafecunda Septembris, anno 1470.

Bellus de Caranzonibus Canonicus, & Vica-
 rius, extinctus est anno 1493. quarta
 die Iunij: adest etiam in Archiuio Stepha-
 nus de Caffarijs, & Bellus de Caranzoni-
 bus, anno 1472. die 23. Septembris, Pó-
 tificatu Sixti Quarti.

Paulus Porcius poeta laureatus Canonicus,
 vt in Archiuio, die octaua Decembris,
 anno 1475.

Petrus de Thebaldinis, in hac Ecclesia se-
 pulus.

Carolus de Verona.

Franciscus de Senis.

A Baptista de Rusticis.
 Dominicus de Reate.
 Franciscus de Iennazzano.
 Christophorus de Ruggerijs.
 Ludouicus.....
 Iacobus de Caffarellis.
 Euerfus de Comitibus Protonotarius.
 Matthias de Sorcinis, seu Sorcijs.
 Marcellus de Clodijs.
 Antonius de Planca.
 Vincentius de Cincijs.
 B Tuccius de Ligna.
 Marius de Ruggerijs.

Qui sexdecim Canonici in Archiuio,
 atque Epitaphijs deprehenduntur absque
 vlla temporis notatione, quod etiam nos
 transégimus.

Franciscus de Amideis Senensis Canonicus,
 mortuus est anno 1479. die vigesimafec-
 unda Martij.

Antonius de Bubalo de Cancellarijs, mori-
 tur anno 1483. die 29. Maij.

Iacobus Ponicalius, anno 1479.

Iulianus de Philippinis Canonicus, vt per
 instrumentum de possessione, mense
 Martij suscepta. 1479. extinctus est anno
 1481. die quinta Aprilis.

Petrus de Lenis, qui Ioanni Baptista de Le-
 nis resignauit anno 1480.

Iulianus de Biunno, possessionem adiuuit an-
 no 1480. die 14. Decembris ex Ioannis
 Baptista Sabelli resignatione.

Antonius de Cecchinis Canonicus, anno
 1480. die 27. Octobris.

D Bartholomæus Ballionus de Stabia Canoni-
 cus, anno 1480. mense Iunij, mortuus
 est anno 1483. die 11. Octobris, & in
 tali Basilica est humatus.

Ludouicus Turra, sicut in Archiuio.

Baptista de Lenis, qui possessionem adiuuit ex
 resignatione Petri de Lenis, anno 1480.
 cum à summo Pontifice de sancti Petri in
 Vaticano fuerit Canonicatu prouisus an-
 no 1491. in eius locum

Lucretius de Lenis intrauit.

E Antonius de Bellhominibus Canonicus, &
 Vicarius, extinctus est anno 1487. men-
 se Maij.

Cinacus vel Cyriacus de Lenis Canonicus, vt
 ex Bulla Sixti Quarti, anno quarto 1481.
 die vigesimanona Iulij, moritur anno
 1485. die 12. Augusti.

Lucas de Lenis, velut de Archiuio.

Bernardinus de Militibus, vel de Caualerijs,
 vt ex instrumento, anno 1482.

Felix de Anagnia, anno 1482. mense Ia-
 nuarij,

- nuarij, obiit anno 1483. & in tali Basilica fuit humatus in sepulchro Oliuerij Carafa Cardinalis, velut eius cliens.
- Antonius Capizuccus, anno 1483. die decima Februarij.
- Ioannes Baptista Latinus, Camilli de Benimbene filius, Canonicus, anno 1483. extinctus est eodem anno, die decimaquinta Iunij.
- Bernardinus de Tosciolis, die 22. Iunij.
- Ludouicus de Maraschi Segobienfis Canonicus, anno 1483. die 14. Octobris, obiit 1488.
- Petrus Paulus de Stephanuccijs Canonicus.
- Franciscus de Matheuccijs Canonicus, anno 1483.
- Benedictus Panicalis Romanus Canonicus possessionem ingressus est die decimafexta Februarij, qui resignauit Petro de Senis anno 1517. moritur anno 1519. die 10. Nouembris, velut ex bullis.
- Ludouicus de Astallis Canonicus, an. 1494. die 3. Augusti.
- Paulus Iuuenalis Canonicus.
- Ludouicus Pinius, vel de Pina Canonic. qui praedicti Canonici omnes possessionem adepti sunt, anno Domini 1483. vti in Archiuo.
- Bartholomaeus de Bencadutis Canonicus, 1485. die 27. Martij.
- Paulus de Porcarijs Canonicus, anno Domini 1485.
- Stephanus de Canoccijs, Canonicus, anno 1484. die vigesimaprima Octobris, ex resignatione Iacobi de Capuccinis, obiit anno 1495. die decimafexta Nouembris.
- Petrus Buccaccius Canonicus.
- Lucas de Lenis, vtriusque Signaturae Referendarius, Canonicus, anno 1485. die 21. Augusti.
- Bartholomaeus de Benaudubus Canonicus, anno 1485. die 27. Martij, ex resignatione Ludouici Pini, moritur anno 1506. die sexta Februarij.
- Isaacus Argiropilus Canonicus.
- Angelus de Ciuetta Canonicus, anno 1485. die tertia Augusti.
- Iulianus Blondus Canonicus, anno 1485. sepultus fuit in parua nauis, ante Sacellum Pauli Quinti summi Pontificis,
- Iulianus de Bonsignoribus Romanus, anno 1485. mense Martij, extinguitur anno 1509. prima die Nouembris.
- Angelus Gabriel de Nespians Canonic. anno 1485. mense Maij, obiit anno 1504. die decima Maij.
- A Iulianus de Monda Canonicus.
- Paulus Coronatus de Planca, Concistorialis Aduocatus, Canonicus, anno 1486. velut in Archiuo.
- Antonius Coronatus de Planca, Canonicus anno 1487.
- Franciscus de Barberinis Canonicus, anno 1486.
- Petrus Paulus de Piccionibus Canonic. anno 1487.
- Franciscus de Gracchis Canonicus, anno 1486. mense Ianuarij.
- B Dominicus Agapitus de Capranica, Camerae Apostolicae Clericus, & huius Basilicae Canonicus, anno 1487.
- Antonius Coronatus de Planca Canonicus, anno 1487. die 18. Martij, ex resignatione Pauli Coronati de Planca.
- Baptista Fracus de Bubalo Canonicus, anno 1488. die decimanona Septembris.
- Petrus Paulus de Stephanuccijs, vel de Alberteschis Canonicus, anno 1488. die 4. Octobris.
- C Lucretius de Lenis Canonicus, anno 1491. die 21. Aprilis.
- Andreas de Gracchis Canonicus, an. 1491. die 28. Ianuarij.
- Iulianus Doms Canon. an. 1491. mense Aug.
- Virgilius de Totijs Canonicus, anno 1492. ex Dominici Capranicae resignatione, qui moritur anno 1499. die vigesimaquinta Augusti.
- Ludouicus Gabriel Sclau de Thedallinis Canonicus, anno Domini 1493. obiit anno 1535.
- D Paulus Laelius Iuuenalis de Mannettis Canonicus, anno 1496, extinctus est anno 1516.
- Magister Matthaeus Canonicus anno 1494 mense Iulij.
- Baptista Episcopus Aquinas Canonicatum Ioanni Baptistae Casali resignauit, anno 1495. quarta die Decembris.
- Prosper Buccatius de Vrsis Canonicus, anno 1495. mortuus est anno 1498.
- E Euangelista de Mancinis Canonicus, anno 1498. ex resignatione Lucretij de Lenis, obiit die 18. Martij, anno Domini 1512.
- Bernardinus Stephanellius Canonicus, mortuus est anno 1497. die 6. Maij.
- Ioannes Augustinus de Cinellis Canonicus, anno 1497.
- Euangelista de Maximis Canonicus.
- Petrus Paulus de Piccionibus Canon. anno 1494. die octaua Martij, moritur anno 1502.

Andreas

- Andreas de Marganis Canonicus anno 1494 A
die 8. Martij, extinctus est anno 1515. die
fexta Iunij.
- Antonius de Lünacis Canonicus anno 1499
Augustinus de Hieronymis Canonicus an-
no 1499. die vigesima sexta Decembris,
ex resignatione Antonij Lumnaci, obiit
anno 1517. die vigesima quinta Aprilis.
- Christophorus Piccionus Canonicus anno
1499. obiit anno 1508. die decimanona
Septembris.
- Iacobus Episcopus Alatrinus Canonicus, an- B
no 1499. die vndecima Octobris.
- Augustinus de Magistris Canonicus, anno
1500.
- Antonius Laurentius de Cincijs Canonicus
anno 1500. die decimanona Martij ex re-
signatione Dominici Capranicæ, mor-
tuus est 12. Nouembris, 1503.
- Christophorus de Scarfis Canonicus, anno
1500.
- Augustinus de Comitibus anno 1501. die
23. Decembris, mortuus est anno 1515. C
die septima Nouembris.
- Sebastianus de Buccamatij's Canonicus, an-
no 1502. die decima septima Septem-
bris, ex resignatione Ioannis Baptistæ de
Cessaris.
- Iulius Castellanus Canonicus, anno 1502.
die 28. Aprilis, moritur anno 1511. die
decima quinta Iulij.
- Paulus de Forniceis Canonicus, anno 1503.
die octaua Iulij.
- Hieronymus de Vecchia Canonicus, die 20. D
Nouembris, 1503.
- Tranquillinus de Leonibus de Maccarotijs,
Episcopus Florentinus Canonicus, anno
1504. die decima sexta Maij, resignauit
Iacobo de Grassis, mortuus est anno 1547.
fexta Aprilis.
- Isaac Argopopulus vtriusque Signaturæ
Referendarius Canonicus, anno 1506.
die 12. Februarij. moritur anno 1508.
die quinta Septembris.
- Tiberius de Mutis, Cardinalis Cæsarini hu- E
ius Ecclesiæ tunc Archipresbyteri nepos,
Episcopus Tracensis Canonicus, anno
1508. die vigesima prima Decembris, re-
signauit Prospero de Cincijs, anno 1521.
die decima quarta Octobris.
- Laurentius Cyprianus Canonicus, an. 1508.
die prima Octobris.
- Franciscus de Pallauicinis Canonicus, anno
1508. ex resignatione Laurentij de Cy-
prianis, obiit eodem anno.
- Franciscus Argentinus de Venetia Episco-
pus Concordienfis Iulij Secundi Datarius
Cardinalis Canonicus,
- Fabritius de Bonfignoribus Canonicus, an-
no 1509. die nona Decembris, ex resi-
gnatione Francisci Argentini Veneti, mo-
ritur anno 1541. die 21. Septembris.
- Bernardinus de Viuianis Canonicus, anno
1511. die 22. Iulij.
- Federicus Petruccius Senensis Canonicus,
anno 1512. die 18. Martij.
- Petrus Thaddeus de Zeffiris Amerinus Ca-
nonicus, anno 1513. die 12. Iulij.
- Petrus Paulus de Cincijs Romanus, Canon.
anno 1515. die 12. Nouëbr. ex resigna-
tione Ioannis Augustini de Comitibus.
- Iacobus de Grassis de Palumbaria Canoni-
cus, anno 1515. die 26. Ianuarij, ex resi-
gnatione Tranquillini de Leonibus de
Maccarocijs Episcopi Florentini.
- Iulius de Marganis Canonicus, anno 1515.
die 15. Iunij.
- Ioannes Paulus de Marchefanis de Anguil-
laria Canonicus, anno 1516. decima quar-
ta Decembris.
- Petrus de Lernijs de Cortona, ex resignatio-
ne Benedicti de Panicalis.
- Marganus de Altallis Canonicus, die quarta
Maij, anno 1513.
- Antonius de Puttinis Romanus Canonicus,
anno 1517. die 12. Nouembris, ex resigna-
tione Tiberij de Mutis.
- Iulius de Magistris de Ricco, Romanus Ca-
nonicus, anno 1518. die vigesima tertia
Februarij, ex resignatione Hieronymi
de Vecchia.
- Augustinus Fabronus Canonicus, velut ex
manuscripto apud Prosperum Cincium,
anno 1518.
- Ludouicus Ariuabenus Canonicus, & Vica-
rius, anno 1519.
- Gentilis Carlenus Canonicus, anno 1519. die
vigesima octaua Iunij, ex resignatione
Francisci de Pallauicinis.
- Prosper Ludouicus de Cincijs Canonicus,
anno 1521. ex resignatione Tiberij de
Mutis.
- Siluius Passerinus de Cortona Protonotarius
Apostolicus, & Papæ Datarius, & à Papa
Leone X. ad Cardinalatum translatus,
Canonicus, anno 1521.
- Gregorius de Carrarijs Canonicus, anno
1521. duodecima martij, ex resignatione
Cardinalis Passarini.
- Girardus Renutius Cibo Clericus Ianuen-
fis Canonicus, anno 1521.
- Federicus de Petruccijs, Canon. anno 1522.
Alexan-

46 **BASILICAE S. MARIAE MAIORIS**

- Alexänder de Gentilibus Canonicus, anno A 1522.
 Laurentius de Lenis, Canonicus.
 Ioannes Paulus de Cauallerijs, aliàs de Anguillaria, Canonicus, moritur anno 1527.
 Alexander de Crescentijs, Canonicus, anno 1527. die 15. Octobris.
 Pompeius de Scarfis, Canonicus, anno Domini 1529.
 Dominicus Capoccius Canonicus, an. 1530. die 24. Nouembris.
 Marius de Rossellis, vel de Rosarijs Canonicus, anno 1530. die 10. Februarij.
 Valerianus de Vecchiaris de Cosceris, Canonicus, anno 1531.
 Vincentius Sanctinus Romanus, Canonicus, anno 1531. moritur anno 1590. die 15. Septembris.
 Alexander de Gentilibus de Triuio, Canonicus, ex resignatione Girardi Cibo, anno 1532. die 25. Ianuarij.
 Nicolaus de Tanis de Prato Canonicus, anno 1535.
 N..... de Saxis, Canonicus, anno 1535. C Mensē Octobris.
 Andreas Cyprianus, Canonicus, anno 1535. die 12. Iulij.
 Ioannes Baptista Cyprianus Canonicus, anno 1535.
 Christophorus de Spiritibus, Episcopus Cōsenaten. Canonicus, anno 1535. die vltima Maij.
 Octavius de Sanctis, Canonicus, anno 1537. die 28. Martij.
 Bernardinus Maffæus Canonicus, die 20. D Decembris, anno 1537.
 Marius de Comitibus, Canonicus, anno 1537. obiit anno 1573.
 Gabriel de Federicis, Canonicus, anno Domini 1537.
 Iacobus Sabellus Protonotarius Apostolicus Canonicus, anno 1538. ex resignatione Gabriclis de Federicis.
 Vincentius Solinus Romanus, Canonicus, ex resignatione Tiberij de Mutis, anno 1539. die vltima Iulij.
 Leonardus Valtrinus Protonotarius Apostolicus, Canonicus, ex resignatione Marij de Rossellis, anno 1539. die vigesima Nouembris, extinctus est die vltima Iulij, anno 1544.
 Franciscus Fer de Cortona, Canonicus, anno 1540. die quinta Maij.
 Flaminius Palellus Canonicus, anno 1541. die 20. Septembris.
 Hieronymus Recinas de Capoferro, Pauli Tertij Datarius, Canonicus, anno 1541. die 24. Aprilis.
 Rocchus de Pellegrinis, Canonicus, anno 1541. die 22. Decembris.
 Flaminius Palellus Neapolitanus, Canonicus, anno 1541. die decima octaua Decembris.
 Rocchus Biancalana Lucanus Canonicus, ex resignatione Palelli, anno 1543. die prima Decembris.
 Pompeius Floridus, Canonicus, die 20. Ianuarij, anno 1543.
 Bernardinus Benebeius, Canonicus.
 Nicolaus de Pallis Canonicus.
 Laurentius de Iacobellis, Canon. anno 1544. die 6. Februarij.
 Iacobus Nona, Canonicus, anno 1544. die 22. Martij.
 Iacobus Sabellus Protonotarius Apostolicus, Cardinalis Canonicus, ex resignatione Bernardini Maffæi, anno 1544.
 Franciscus Pallauicinus Canon. anno 1544. die decima octaua Maij.
 Hieronymus Martellus Canonicus, anno 1540. die 10. Augusti.
 Pompilius, aliàs Thomas Floridus Canonicus ex resignatione Hieronymi Manelli, anno 1544. die 20. Ianuarij.
 Ioannes Baptista Balbus, Canonicus, anno 1547.
 Marcellus Crescentius Canonicus, postea Cardinalis Sancti Marcelli, anno 1548.
 Cæsar Iacomellus Canonicus, anno 1548. die prima Aprilis.
 Ioannes Maria de Caretusio, Canonicus, anno 1552. die 17. Septembris.
 Alexander Guidottus, Canonicus, per obitum Dominici Capoccij, anno 1553. die 11. Nouembris.
 Ioannes Franciscus Binus, Iulij Secundi, Marcelli Secundi, & Pauli Quarti summorum Pontificum Secretarius, Canonicus, anno 1548. die prima Aprilis, obiit anno 1556.
 Petrus Christophorus de Spiritibus Episcopus Cæsenatenf. & Hierosolymitanus Patriarcha, Canonicus, anno Domini 1556. die octaua Augusti, per obitum Ioannis Francisci Bini.
 Tarquinius Drufellinus, Canonicus, anno 1556.
 Franciscus Ferrus Canonicus, anno 1556. moritur anno 1557. die 22. Ianuarij.
 Siluius Drufellinus, Canonicus ex resignatione Tarquinij Drufellini, anno 1557. die 6. Februarij.
 Bernar-

- Bernardinus Cinellus, Hospitalis S. Spiritus A
in Saxia Præceptor Canonicus, an. 1556.
die 15. Septembris.
- Ioannes Paulus Cerillus, Canonicus, anno
1558.
- Io. Franciscus Pasqualinus Canonicus, ex re-
signatione Rocchi Biancalana, an. 1560.
die 29. Ianuarij.
- Gregorius de Caluis Canonicus, anno 1560.
die 29. Ianuarij, per obitum Alexandri
Guidotti.
- Borſius Merlus Regien. Episcopus Bobienſ.
Canonicus, ex resignatione Valeriani de
Coſciarſ, anno 1560. die vigesima De-
cembris.
- Horatius de Victorijs Romanus Canonicus,
ex resignatione Mariani de Aſtallis, anno
1561. die 24. Maij.
- Ioannes Paulus Cirillus Aquilanus, Canoni-
cus, Coadiutor Bernardini Cirilli cum fu-
tura ſucceſſione, an. 1562. die 15. Septe-
bris, in cuius locum ſubſtituitur, an. 1575.
die 20. Iulij.
- Io. Franciscus Merlus Canonicus, an. 1563.
die 14. Septembris.
- Ioannes Petrus Mandellus Canonicus, an-
no 1565. die 29. Maij, per obitum Ioan-
nis Mariæ Cantutij.
- Ioannes Franciscus Pallauicinus Clericus Pi-
ſanus, Canonicus ex resignatione Iaco-
bi de Nona, anno 1566. die decimo octa-
ua Maij.
- Io. Daddeus Vercellenſis Canon. anno 1567
die 12. Nouembris, per obitum Io. Fran-
cisci Merli.
- Marcus Antonius Piccolomineus Senenſis,
Canonicus ex resignatione Ioannis Petri
Mandelli, anno 1569. die duodecima
Martij.
- Ludouicus Ceraſola Canonicus, anno 1569.
die trigesima Nouembris, per obitum
Thomæ Floridi.
- Iulius Ottonellus Firmanus, Canonicus, an-
no 1570. die 13. Iulij per obitum Rocchi
Pellegrini.
- Alexander Victorious Romanus, Canonicus
ex resignatione Horatij de Victorijs, an-
no 1571. die 30. Nouembris.
- Thomas Sancaſcianus Piſanus Canonicus, ex
resignatione Ioannis Francisci Pallauicini
anno Domini 1572. die vigesima prima
Martij.
- Lælius Pasqualinus Bononienſis, Canonicus
ex resignatione Francisci Pasqualini, an-
no 1572. die 16. Auguſti.
- Ioannes Franciscus Cecchinus Sabinenſis,
Gregorij Decimitertij Cappellanus, Ca-
nonicus, anno 1573. die 3. Martij, per
obitum Marij de Comitibus.
- Petrus Paulus Iuſtinus de Ciuitate Caſtella-
na Canonicus, anno 1577. die vigesima
ſecunda Aprilis, per obitum Cæſaris Ia-
comelli.
- Ioannes Baptiſta Petramellarius Bononien-
ſis, Canonicus, ex resignatione Marci
Antonij Piccolominei, anno 1577. die
20. Maij.
- B. Eturis Mutinus Romanus Canonicus, de
anno 1577. die 9. Nouembris, per obitum
Alexandri de Victorijs.
- Marcellus Creſcentius Romanus, Canon.
anno 1578. die 25. Aprilis.
- Curtius Cinquinus Romanus, Canonicus,
1578. die duodecima Octobris, per obi-
tum Thomæ Sancaſciani.
- Hippolytus Scarſius Canonicus, ex resigna-
tione Pompeij Scarſij, anno 1578. die
ultima Octobris.
- C Iulianus Mancinus Romanus, Canonicus,
anno 1581. die 6. Nouembris, per obi-
tum Baptiſtæ Petramellarij.
- Stephanus de Bubalo Romanus, Canonicus,
de anno 1581. die 27. Nouembris, per
obitum Petri Pauli Iuſtini.
- Comes Ludouicus Boſchetti, Gregorij XIII.
intimus Cubicularius, Canonicus, anno
1585. die 4. Februarij, per obitum Ioan-
nis Francisci Cecchini.
- Antonius Meliorius Canonicus, an. 1585.
die decimatertia Octobris, per obitum
Iuliani Mancini.
- D Nicolaus Surretinus Mediolanen. Canonic.
anno 1586. die 28. Octobris.
- Chriſtophorus de Bubalo, Canonicus, ex re-
ſignatione Stephani de Bubalo eius fra-
tris, anno 1586. die 18. Septembris.
- Dominicus Belloculus, Sixti V. Pincerna, Ca-
nonicus, anno 1586. die 21. Septembris,
per obitum Andreæ Cypriani.
- Benedictus Maſſeus Romanus, Canonicus,
anno 1587. die 21. martij.
- E Ruſticuccius de Ruſticuccijs Fanen. Canon.
anno 1587. die 20. Nouembris.
- Annibal Capriata Romanus, Canonicus,
anno 1591. die prima Ianuarij, per obi-
tum Vincentij Sanctini.
- Sanctinus Silua Bononienſis Canonicus, an-
no 1591. menſe Nouembris, per obitum
Ludouici Ceraſolæ.
- Cornelius Compagnus Cremonenſis, Cano-
nicus, anno 1591. die 3. Octobris, per
obitum Benedicti Maſſei.

Marcel-

- Marcellus Vitellefcus Romanus Canonicus, A
anno 1591. die vigefimaprima Decem-
bris.
- Mutius Cinquinus Canonicus, anno 1592.
die decimaquinta Martij, per obitum Cur-
tij Cinquini eius fratris.
- Didacus de Campo, Clementis Papæ Oçta-
ui intimus Cubicularius Canonicus, an-
no 1592. die decimanona Aprilis, per
obitum Comitum Ludouici Bolchetti Bo-
nienfis.
- Antonius Silua Bononienfis Canonicus, ex B
refignatione Sanctini de Silua, an. 1592.
die decimaquinta Iulij.
- Laurentius de Bernardinis Lucanus Cano-
nicus, anno 1592.
- Marcus Antonius Mutus Romanus Cano-
nicus, anno 1592.
- Ioannes Dominicus Placidus Aquinas Cano-
nicus, ex refignatione Ioannis Pauli Ci-
rilli, anno 1593. die 11. Iunij.
- Ioannes Baptista Saffatellus Clementis Papæ
Oçtaui familiaris, intimusque Cubicula-
rius Canonicus, anno 2593. die sexta, C
Iulij.
- Fabritius Thedellinus Romanus Canonicus
anno 1593. die 8. Nouembris.
- Hieronymus Abruſca Reatinus Clementis
Papæ Oçtaui familiaris, atque Eleemo-
ſynarius Canonicus, anno 1593. die
14. Nouembris.
- Innocentius Valentinus Canonicus, ex refi-
gnatione Laurentij de Bernardinis, anno
1594. die 8. Decembris.
- Chriſtophorus Daddeus Vercellenfis Ca-
nonicus, anno 1596. die 11. Aprilis.
- Laurentius Amatorius Canonicus, an. 1597
die 3. Martij.
- Afcanius Sellarius Spoletanus Canonicus,
anno 1596. die 8. Septembris.
- Franciſcus de Gaddijs de Foroliuio Canoni-
cus, ex refignatione Ioannis Baptiſta Saf-
fatelli, anno 1600. die decimatertia Fe-
bruarij.
- Franciſcus de Caluis Romanus Canonicus, A
anno Domini 1600. die vigefimaquinta
Aprilis.
- Marcellus Alberinus Romanus Canonicus,
ex refignatione Franciſci de Caluis, anno
1600. die 22. Oçtobris.
- Bartholomæus à Porta Romanus Canonicus
anno 1601. die 7. Septembris.
- Ioannes Baptiſta Vannius de Urbino Cano-
nicus, anno 1602. die vigefimaquarta,
Februarij.
- Ioannes Baptiſta Thedellinus Romanus Ca-
nonicus, de anno 1602. die vigefimafe-
ptima Oçtobris.
- Odoardus Sanctarellus Canonicus, de anno
1603. die vigefimaquinta Maij.
- Pompeius de Angelis Romanus Canonicus,
anno 1604. die 18. Iulij.
- Septimius Rubertus Pauli Quinti Pontificis
Maximi Pincerna Canonicus, an. 1605.
die 17. Iulij.
- Iulius Cæſar Sterbinus Pauli Quinti Pontifi-
cis Maximi Caudatarius Canonicus, an-
no 1608.
- Seranus Neſinus Vicentinus, Pauli Quinti
Pontificis Max. intimus Cubicularius Ca-
nonicus, anno 1609.
- Robertus Cinquinus Romanus Canonicus,
anno Domini 1609. die vigefimaoctaua
Iulij.
- Pompeius Paſqualinus Bononienfis Canoni-
cus, ex refignatione Lælij Paſqualini, an-
no 1610. die prima Auguſti.
- Ioannes Angelus Frumentius Com. Cano-
nicus, anno Domini 1612. die vigefima-
ſeptima Ianuarij.
- Galeottus Offreducius Fanenſis, Pauli Quinti
Pont. Max. intimus Cubicularius Cano-
nicus, anno 1613. die decimaſexta Apri-
lis, in loco Serrani Neſini tranſlati ad Ca-
nonicatum S. Petri in Vaticano.
- Ioannes Baptiſta Coſtagutus Clauarenſis, Pau-
li Quinti maior Furerius, anno ſal. 1615.
die 18. Ianuarij, per obitum Iulij Cæſa-
ris Sterbini.

FINIS LIBRI TERTII.

BASI-